

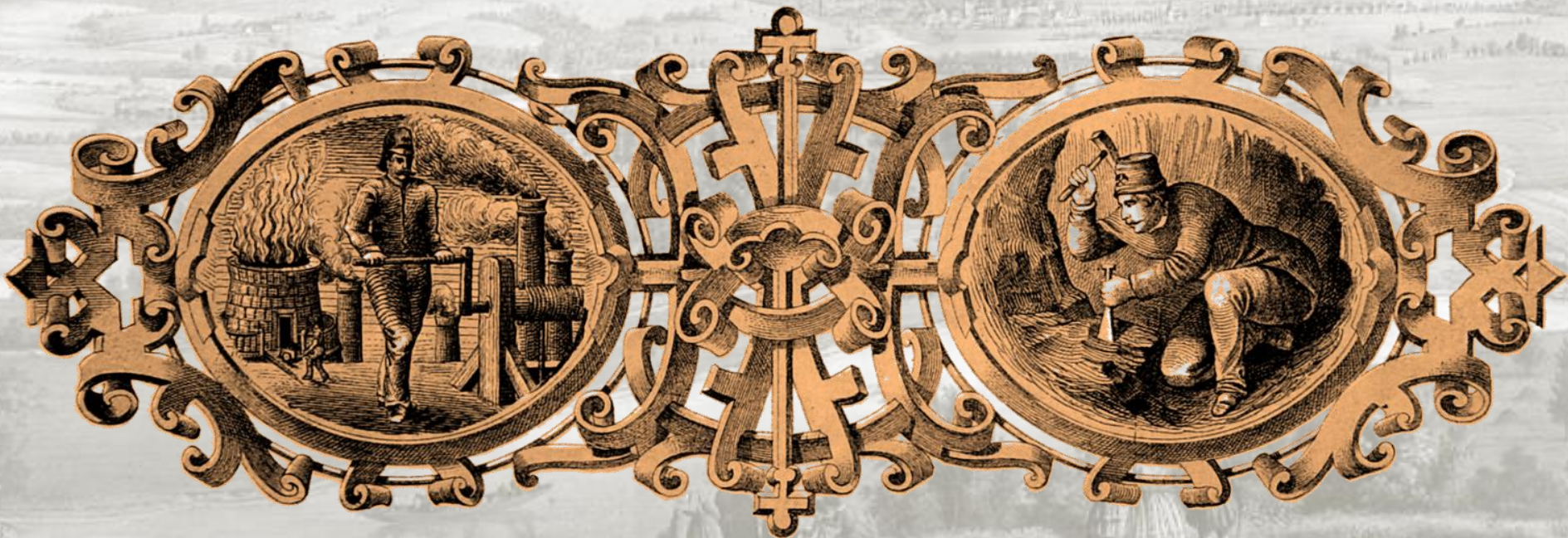
Witkowitz Bergbau- und Eisenhütten-Gewerkschaft

Vítkovické hutní a horní těžířstvo



Ostrava

VÍTKOVICE  MACHINERY GROUP



„Zbrojně-muniční výroba“

Vítkovické železářny

Eisenwerk Witkowitz

Compagnie des mines forges et acieries de Vítkovice

The Vítkovice Mines, Steel – And Ironworks Corporation

Vítkovické železářny Klementa Gottwalda

Mgr. Jan Hlás

Průmyslová revoluce vytvořila již v průběhu 19. století v našich zemích technické, výrobní i ekonomické předpoklady. Přestože se české země dostaly do popředí průmyslového vývoje v habsburské monarchii, především v hutnictví a strojírenství, do zbrojní výroby se zapojily až v závěru století. V předvečer Velké války odvětvová struktura vykazovala řadu předností v českých zemích i oproti zemím rakouským. V první řadě tady byla rozsáhlá surovinová základna – těžilo se zde 82 % černého a 63 % hnědého uhlí, vyrábělo se zde 60 % surového železa.

Uplatnění moderní zbrojní výroby v českých zemích nebylo jednoduchou záležitostí a představovalo dlouholetý náročný proces. Zahájen koncem osmdesátých let 19. století pokračoval až do prvních desetiletí 20. století a nebyl uzavřen ani v předvečer světové války. V monarchii se uplatňovaly potřeby a zájmy Rakousko–Uherska a zbrojní průmysl v českých zemích se tak nevytvářel jako svébytný celek. Přesto svými zbrojními ambicemi vstupoval do již existující zaběhnuté a košaté zbrojně průmyslové struktury monarchie. Nové způsoby výroby a úpravy ocelí podnítili v 80. letech úspěšnou výrobu pancéřových desek a dalších produktů a spolu s využitím převratných změn v konstrukci také úspěch v dělostřeleckých zbraních. A právě hluboké přeměny ve zbrojní technice zajišťovaly tomu, kdo se jich ujme, technicky a výrobně je zvládne a prosadí, konečné vítězství v silné konkurenci. Bez toho bylo zcela nemyslitelné dohonit předstih již zavedených zbrojovek a dosáhnout dominantního postavení, jako se to podařilo Vítkovickým železárnám v Ostravě a Škodovým závodům v Plzni. Leckteré české firmy doplácely na své „češství“. Díky dualizmu (od roku 1867) byly preferovány především firmy mezi Vídní a Budapeští. České země ležící mimo tuto trasu na tuto skutečnost tvrdě doplácely až do převratu v roce 1918.

Nástupu zbrojní výroby v českých zemích vycházely vstříc snahy vládních kruhů v monarchii, opřít velmocenskou politiku o nezávislost na zbrojní výrobě v cizině. I když tyto závody byly na českém území a zaměstnávaly většinou české lidi, byly vesměs v rukou rakousko-německého kapitálu. Česká národní buržoazie jako zbrojní podnikatel nevystupovala.

OSTRAVA



Erwin Pendl – Eisenwerk Witkowitz, 1905-6
Archiv VHHT

Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem
sto roků kopal jsem uhlí,
za sto let v rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.

Uhelný prach sed mi do očí,
rubíny ze rtů mi uhly,
ze vlasů, z vousů a z obočí
visí mi rampouchy uhlí.

Chléb s uhlím беру si do práce,
z roboty jdu na robotu,
при Dunaji strmí paláce,
z krve mé a z mého potu.

Sto roků v kopalně mlčel jsem,
kdo mi těch sto roků vrátí?
Když jsem jim pohrozil kladivem,
kdekdo se začal mi smáti.

Abych měl rozum, šel v kopalnu zas,
pro pány dřel se jak prve -
máchl jsem kladivem - teklo to v ráz
na Polské Ostravě krve!

Všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
nech je vám Petr neb Pavel,
mějž prs kryt krunýřem ocelovým,
tisícům k útoku zavel,

Všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
hlubokých páni vy dolů,
přijde den, z dolů jde plamen a dým,
přijde den, zúčtujem spolu!



Petr Bezruč

vl. jménem Vladimír Vašek

*15. 9. 1867 Opava

†17. 2. 1958 Olomouc

Ozimek (Malapane)



Hamr



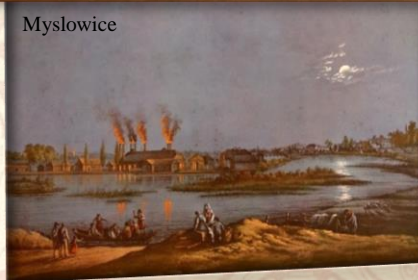
Chorzów



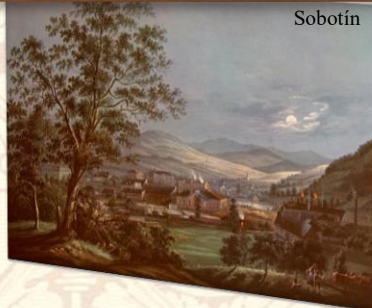
Orzesze



Mysłowice



Sobotín



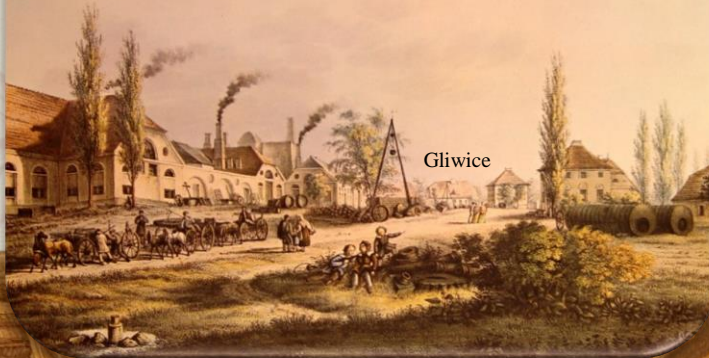
Paruszowice



Ernst Wilhelm Krippel

*24. 4. 1811 Seiegný ÷ †26. 4. 1900 Kowary, PL

Gliwice



Alojzov



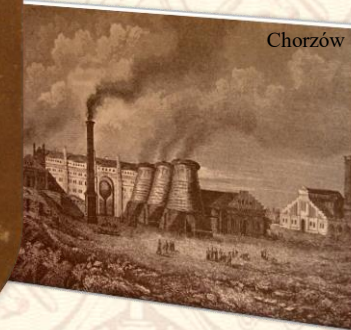
Kluczbork



Chorzów



Chorzów





Založením železáren ve Vítkovicích začala nová etapa železářské výroby u nás. **F. X. Riepl** (*29. 11. 1790 - †25. 4. 1857) navrhl výstavbu železnice, tzv. Ferdinandovy dráhy, určené především pro dopravu nerostných zdrojů do Vídně. Také navrhl stavbu nové hutě ve Frýdlantu, se kterou u olomouckého arcibiskupství neuspěl. Koncem roku 1828 získal pro stavbu samotného olomouckého arcibiskupa arcivévodu Rudolfa Jana. Na jaře 1829 začala stavba a v září o rok později, byla zapálena první pudlovací pec a zprovozněna válcovna.

*Jeho Eminence
Rudolf Johannes Joseph Rainer
kardinal von Habsburg-Lothringen
*9. 1. 1788 Florencie
†23. 7. 1831 Baden*



Olomoucké arcibiskupství

Foto J. Haas st.



*Früherrlich von
Müllten und Gruben-Etablissements*

RUDOLPHSHÜTTE

in Mähren an der Mährischen Odra



*Redtschilde'sche
bei Mährisch Ostrau*

UND LAKLOWETZ.

in Mähren an der Mährischen Odra

Situation des Erzherzogl. Eisenwerks zu Wittkowitz bey Orkloirung

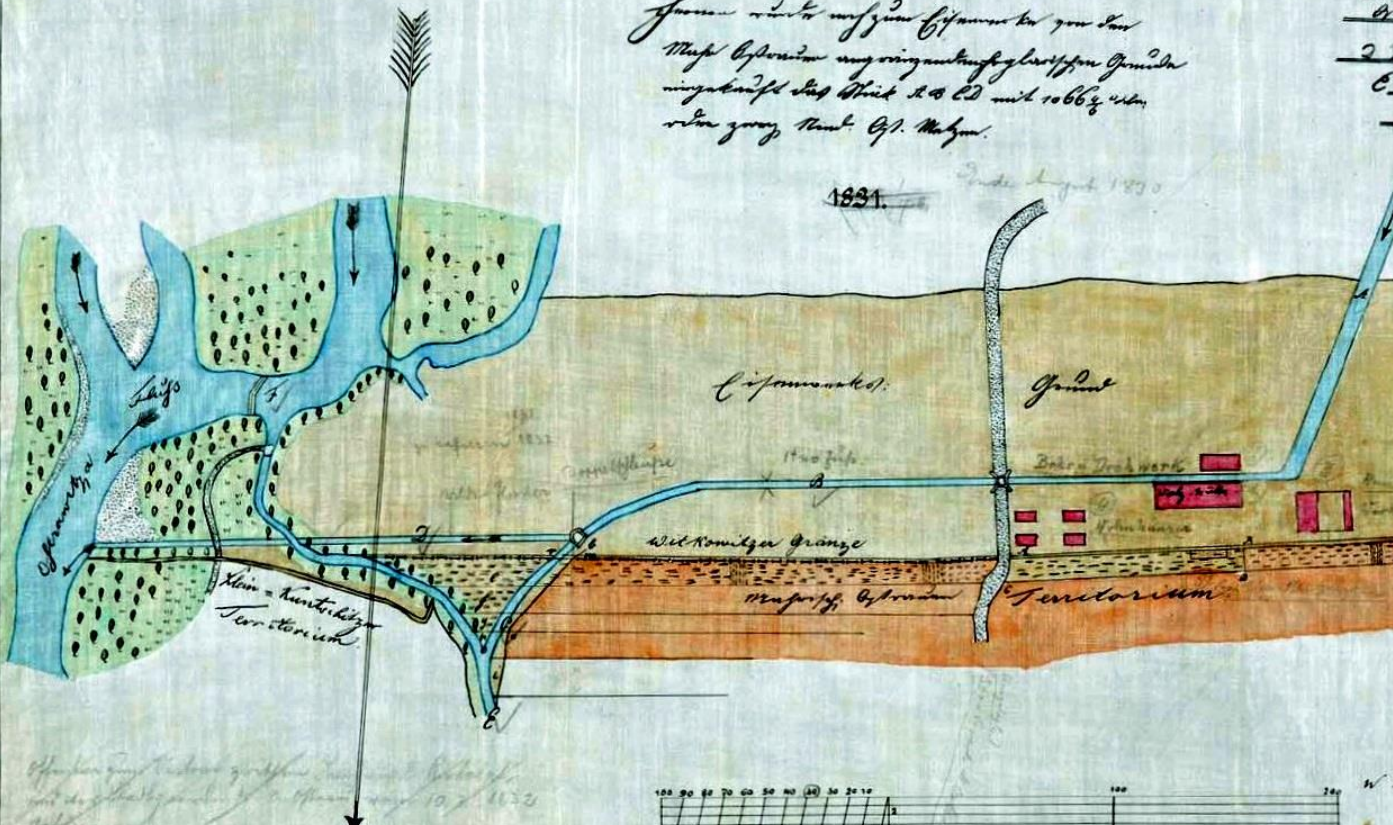
Nach: Oftrau mit den angründend. Mäh. Ostrauer Grundstücken, d. 2. Pflanzgraben, d. Abfließgraben

Immer unter Aufsicht der Commission zu sein
 Nach Oftrau mit den angründend. Mäh. Ostrauer Grundstücken, d. 2. Pflanzgraben, d. Abfließgraben
 im Jahre 1830 mit 1066 1/2 1/2 W.
 von Herrn v. Mäh.

1. Verbindung von B mit dem westlichen Fluß bei
 C. Oftrau mit dem
 Mäh. Ostrauer Grundstücken

2. Verbindung von B mit dem westlichen Fluß bei
 C. Oftrau mit dem
 Mäh. Ostrauer Grundstücken

a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. ab. ac. ad. ae. af. ag. ah. ai. aj. ak. al. am. an. ao. ap. aq. ar. as. at. au. av. aw. ax. ay. az. ba. bb. bc. bd. be. bf. bg. bh. bi. bj. bk. bl. bm. bn. bo. bp. bq. br. bs. bt. bu. bv. bw. bx. by. bz. ca. cb. cc. cd. ce. cf. cg. ch. ci. cj. ck. cl. cm. cn. co. cp. cq. cr. cs. ct. cu. cv. cw. cx. cy. cz. da. db. dc. dd. de. df. dg. dh. di. dj. dk. dl. dm. dn. do. dp. dq. dr. ds. dt. du. dv. dw. dx. dy. dz. ea. eb. ec. ed. ee. ef. eg. eh. ei. ej. ek. el. em. en. eo. ep. eq. er. es. et. eu. ev. ew. ex. ey. ez. fa. fb. fc. fd. fe. ff. fg. fh. fi. fj. fk. fl. fm. fn. fo. fp. fq. fr. fs. ft. fu. fv. fw. fx. fy. fz. ga. gb. gc. gd. ge. gf. gh. gi. gj. gk. gl. gm. gn. go. gp. gq. gr. gs. gt. gu. gv. gw. gx. gy. gz. ha. hb. hc. hd. he. hf. hg. hh. hi. hj. hk. hl. hm. hn. ho. hp. hq. hr. hs. ht. hu. hv. hw. hx. hy. hz. ia. ib. ic. id. ie. if. ig. ih. ii. ij. ik. il. im. in. io. ip. iq. ir. is. it. iu. iv. iw. ix. iy. iz. ja. jb. jc. jd. je. jf. jg. jh. ji. jj. jk. jl. jm. jn. jo. jp. jq. jr. js. jt. ju. jv. jw. jx. jy. jz. ka. kb. kc. kd. ke. kf. kg. kh. ki. kj. kl. km. kn. ko. kp. kq. kr. ks. kt. ku. kv. kw. kx. ky. kz. la. lb. lc. ld. le. lf. lg. lh. li. lj. lk. ll. lm. ln. lo. lp. lq. lr. ls. lt. lu. lv. lw. lx. ly. lz. ma. mb. mc. md. me. mf. mg. mh. mi. mj. mk. ml. mm. mn. mo. mp. mq. mr. ms. mt. mu. mv. mw. mx. my. mz. na. nb. nc. nd. ne. nf. ng. nh. ni. nj. nk. nl. nm. nn. no. np. nq. nr. ns. nt. nu. nv. nw. nx. ny. nz. oa. ob. oc. od. oe. of. og. oh. oi. oj. ok. ol. om. on. oo. op. oq. or. os. ot. ou. ov. ow. ox. oy. oz. pa. pb. pc. pd. pe. pf. pg. ph. pi. pj. pk. pl. pm. pn. po. pp. pq. pr. ps. pt. pu. pv. pw. px. py. pz. qa. qb. qc. qd. qe. qf. qg. qh. qi. qj. qk. ql. qm. qn. qo. qp. qq. qr. qs. qt. qu. qv. qw. qx. qy. qz. ra. rb. rc. rd. re. rf. rg. rh. ri. rj. rk. rl. rm. rn. ro. rp. rq. rr. rs. rt. ru. rv. rw. rx. ry. rz. sa. sb. sc. sd. se. sf. sg. sh. si. sj. sk. sl. sm. sn. so. sp. sq. sr. ss. st. su. sv. sw. sx. sy. sz. ta. tb. tc. td. te. tf. tg. th. ti. tj. tk. tl. tm. tn. to. tp. tq. tr. ts. tt. tu. tv. tw. tx. ty. tz. ua. ub. uc. ud. ue. uf. ug. uh. ui. uj. uk. ul. um. un. uo. up. uq. ur. us. ut. uu. uv. uw. ux. uy. uz. va. vb. vc. vd. ve. vf. vg. vh. vi. vj. vk. vl. vm. vn. vo. vp. vq. vr. vs. vt. vu. vv. vw. vx. vy. vz. wa. wb. wc. wd. we. wf. wg. wh. wi. wj. wk. wl. wm. wn. wo. wp. wq. wr. ws. wt. wu. wv. ww. wx. wy. wz. xa. xb. xc. xd. xe. xf. xg. xh. xi. xj. xk. xl. xm. xn. xo. xp. xq. xr. xs. xt. xu. xv. xw. xx. xy. xz. ya. yb. yc. yd. ye. yf. yg. yh. yi. yj. yk. yl. ym. yn. yo. yp. yq. yr. ys. yt. yu. yv. yw. yx. yy. yz. za. zb. zc. zd. ze. zf. zg. zh. zi. zj. zk. zl. zm. zn. zo. zp. zq. zr. zs. zt. zu. zv. zw. zx. zy. zz.



Grundstück des Mäh. Ostrauer Landes
 Länge
 Breite

1	103' 11" = 1.9877 m
2	467' 5" = 8.67 m
3	243' 1" = 4.45 m
4	192' 1" = 3.56 m
5	312' = 5.69 m
6	2070.50' = 3.75 m

zur Beschreibung der verschiedenen
 Längen

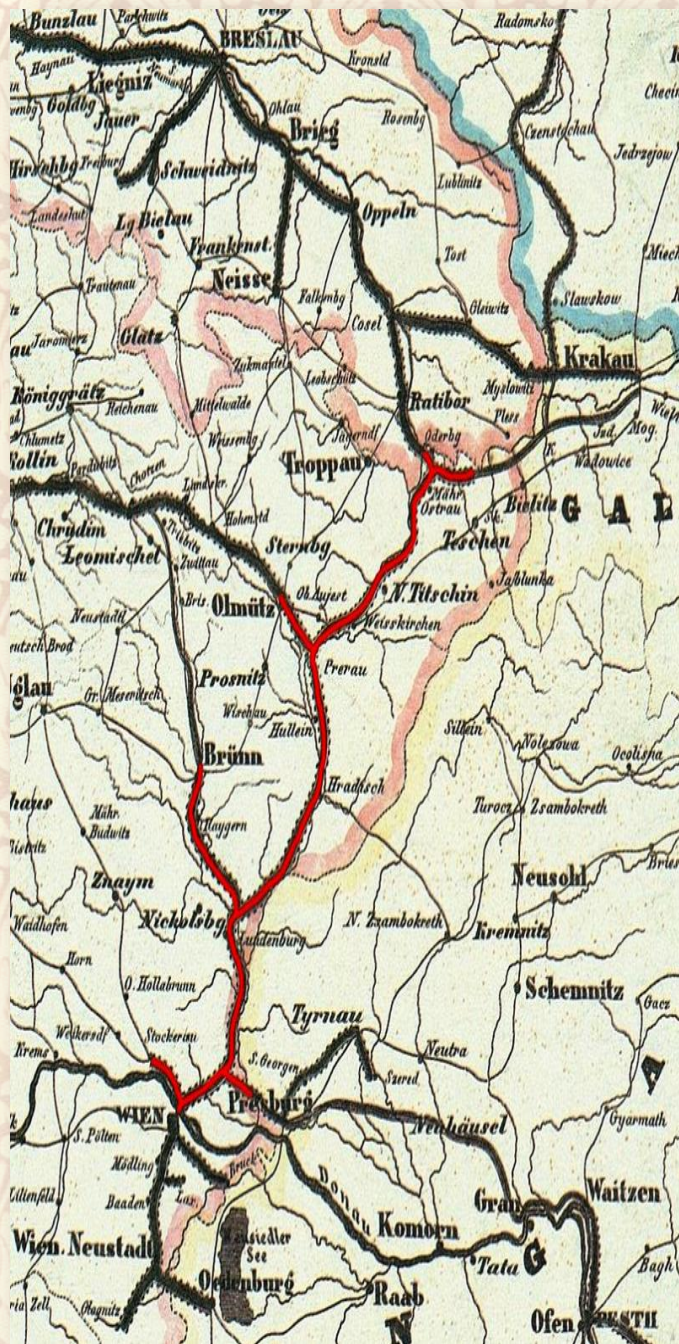
g	98 1/2''
f	105 1/2''
e	91 1/2''
d	134''
c	31 1/2''
Summe	480 3/4''



W. Kautler

M. Kutschera
 k. u. k. z. v. l. Ingenieur

V archivu VHHT se dochovalo velké množství původních dokumentů z počátků Vítkovických železáren. Například tento plán z roku 1830 na odvedení vody z Ostravice do zřízení závodní strouhy k pohonu čelního hamru a válcovny.



H. Sichrovsky



Johann Heinrich Geymüller
*1781 ÷ †1848



S. M. Rothschild

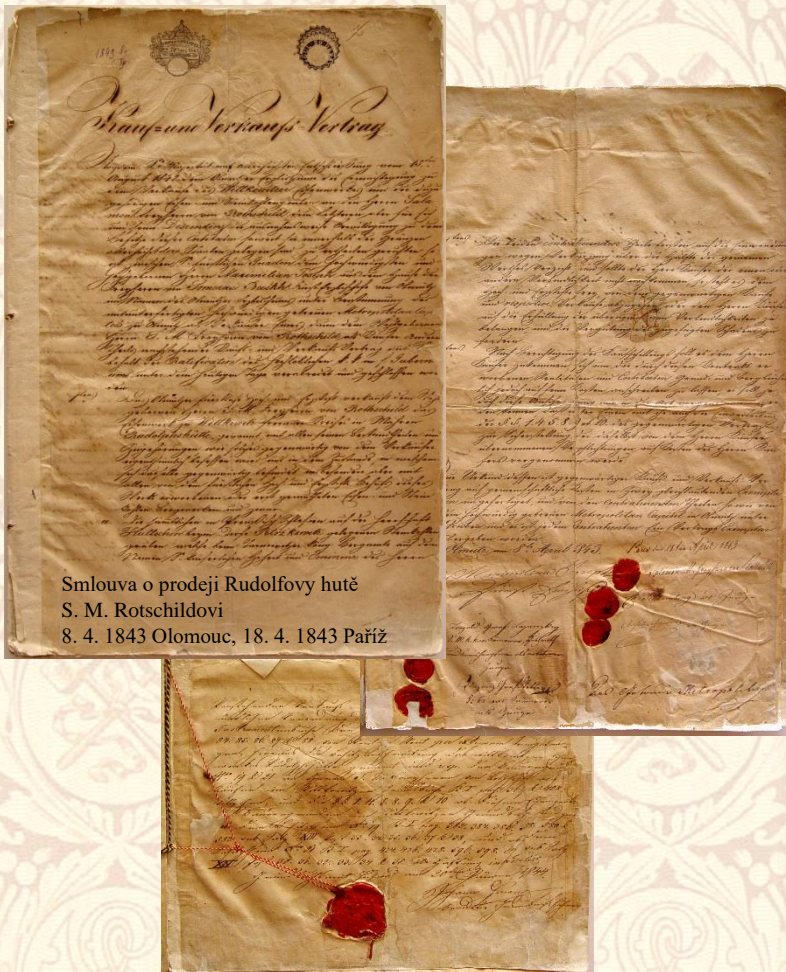


S. Biedermann



H. Gf. von Larisch-Mönnich

Po smrti arcivévody Rudolfa v roce 1832 odkoupilo olomoucké arcibiskupství Rudolfovu huť, do které nechtělo investovat, a tak huť roku 1835 (do roku 1880) pronajalo vídeňskému bankéři Johannu Heinrichu Geymüllerovi. Tak vzniklo Vítkovické těžířstvo, které Geymüller dále rozvíjel podle Rieplova projektu. V průběhu let vznikly další vysoké pece, válcovna kolejnic a další provozy. V jím založeném konsorciu byli H. Sichrovsky, S. Biedermann, H. Gf. von Larisch-Mönnich a S. M. Rothschild.



Smlouva o prodeji Rudolfovy hutě
S. M. Rotschildovi
8. 4. 1843 Olomouc, 18. 4. 1843 Paříž

Salomon Mayer Rotschild

*9. 9. 1774 Frankfurt n. M. †27. 7. 1855 Vídeň

Druhý z pěti synů M. A. Rotschilda (Moses Amschel Bauer – přejmenoval se na Rotschild = z Rotte Schild) zakladatele bankovního domu a dynastie Rotschildů ve Frankfurtu n. M. Rodina vlastnila další filiálky v Neapoli, Paříži, Londýně. Vídeňskou vedl právě Salomon Mayer. Zachytil nástup průmyslové revoluce a investoval do železářského průmyslu. V roce 1822 mu byl udělen císařem Františkem I. titul „Svobodný pán“. V letech 1835 – 1843 stál v čele Vítkovického těžírstva a v roce 1843 se stal jeho jediným majitelem.

PA VŽ Ostrava



Autor W. H. Schlesinger, 1838



Anselmova hut'

Freiherrlich von
Hütten und Gruben Etablissements
ANSELMHÜTTE
in Anselmberg im Schlarfen



Rothschild'sche
bei Mährisch Ostrau
IN WITKOWITZ.
im Anselmberg im Schlarfen

Ernst Wilhelm Knippel



Wilhelm a David Guttmannovi

*13.8.1826 Lipník n. B. – †17.5.1895 Vídeň / *1834 Lipník n. Bečvou ÷ †1912 Tovačov

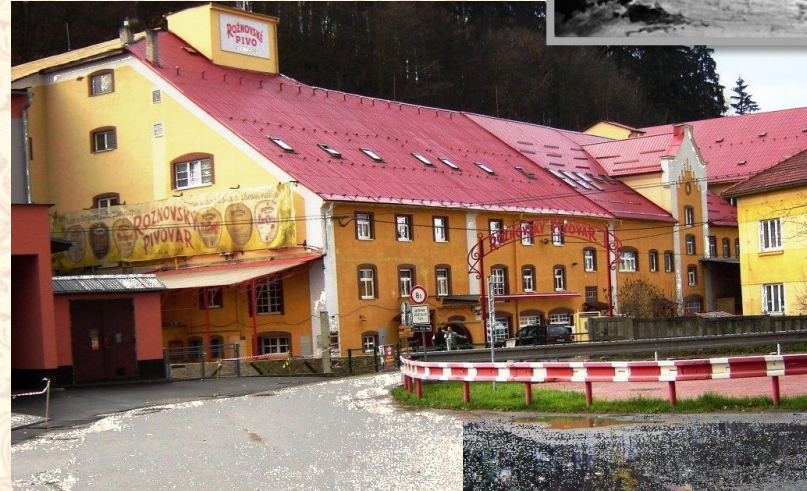


<http://roznovskepivo.cz/historie-roznovskeho-pivovaru>



<http://ch-j-b.blog.cz>

Akcie (Kux-Schein)
VHHT si mezi sebe
rozdělili rodiny Rotschildů a Guttmannů.

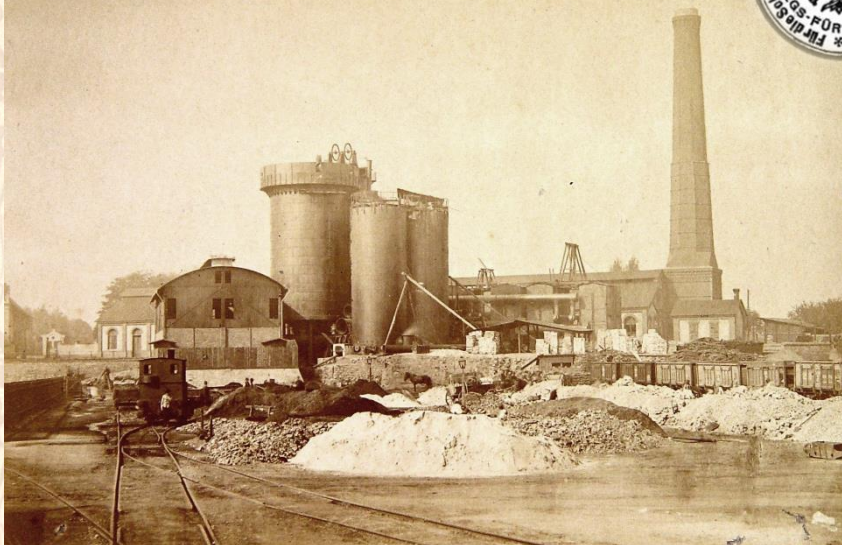


Louis baron Rothschild a
Max rytíř Guttmann
koupili ke konci 19.
století rožnovský pivovar,
založený v roce 1712.



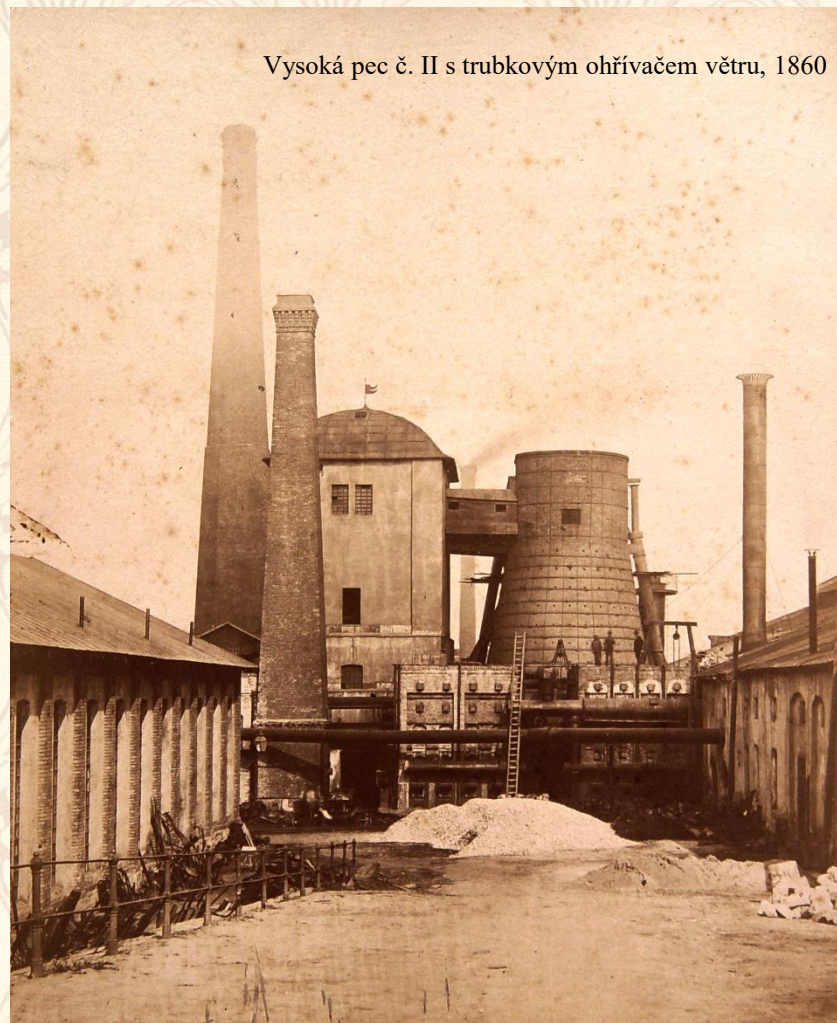
2015 11 18

Vysoká pec č. I skotského typu, 1880



Vítkovické železárny se zabývaly výrobou kotlových plechů, součástí mostů, železniční staveb a vozů, nápravy, hřídelí, různých spojek, tyčí k vrtání, atd. Pro zvýšení výroby bylo třeba vybudovat nové vysoké pece, válcovny, kalírnu a další provozy.

Vysoká pec č. II s trubkovým ohříváčem větru, 1860

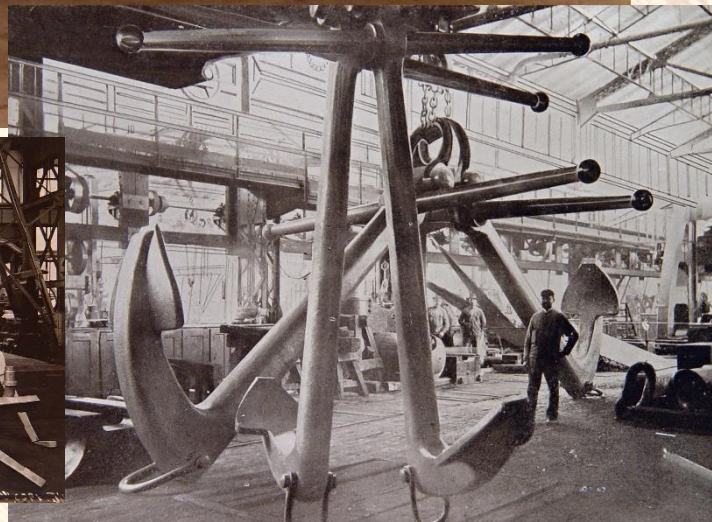
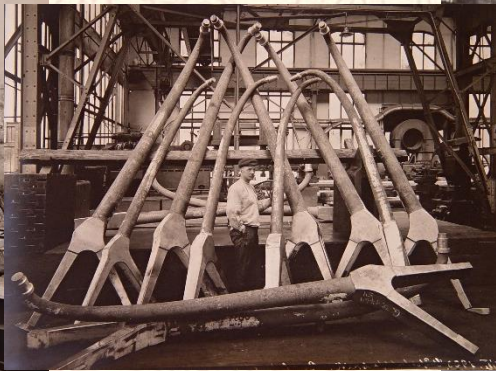
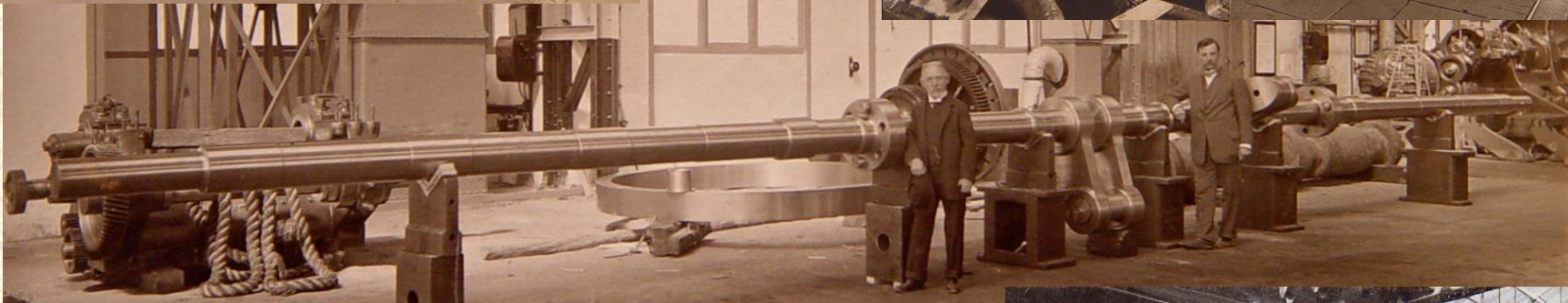
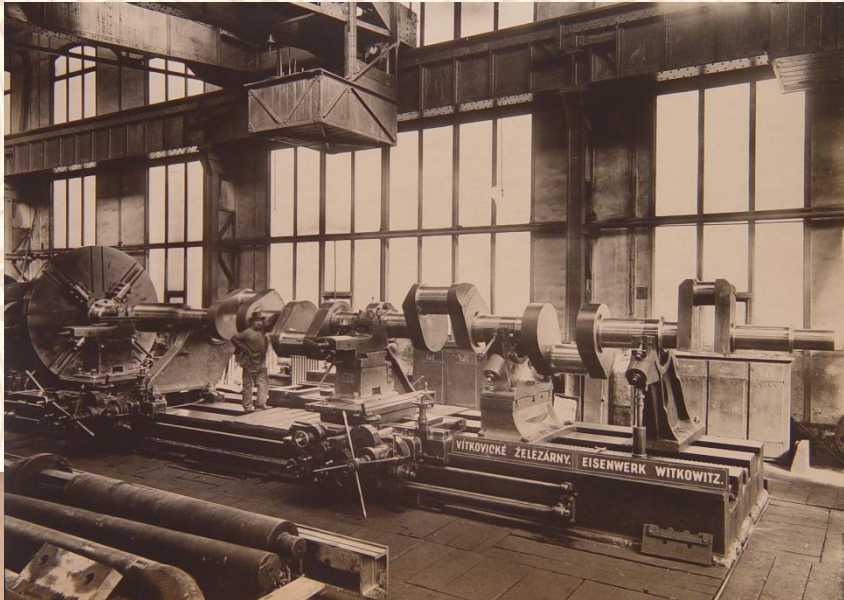


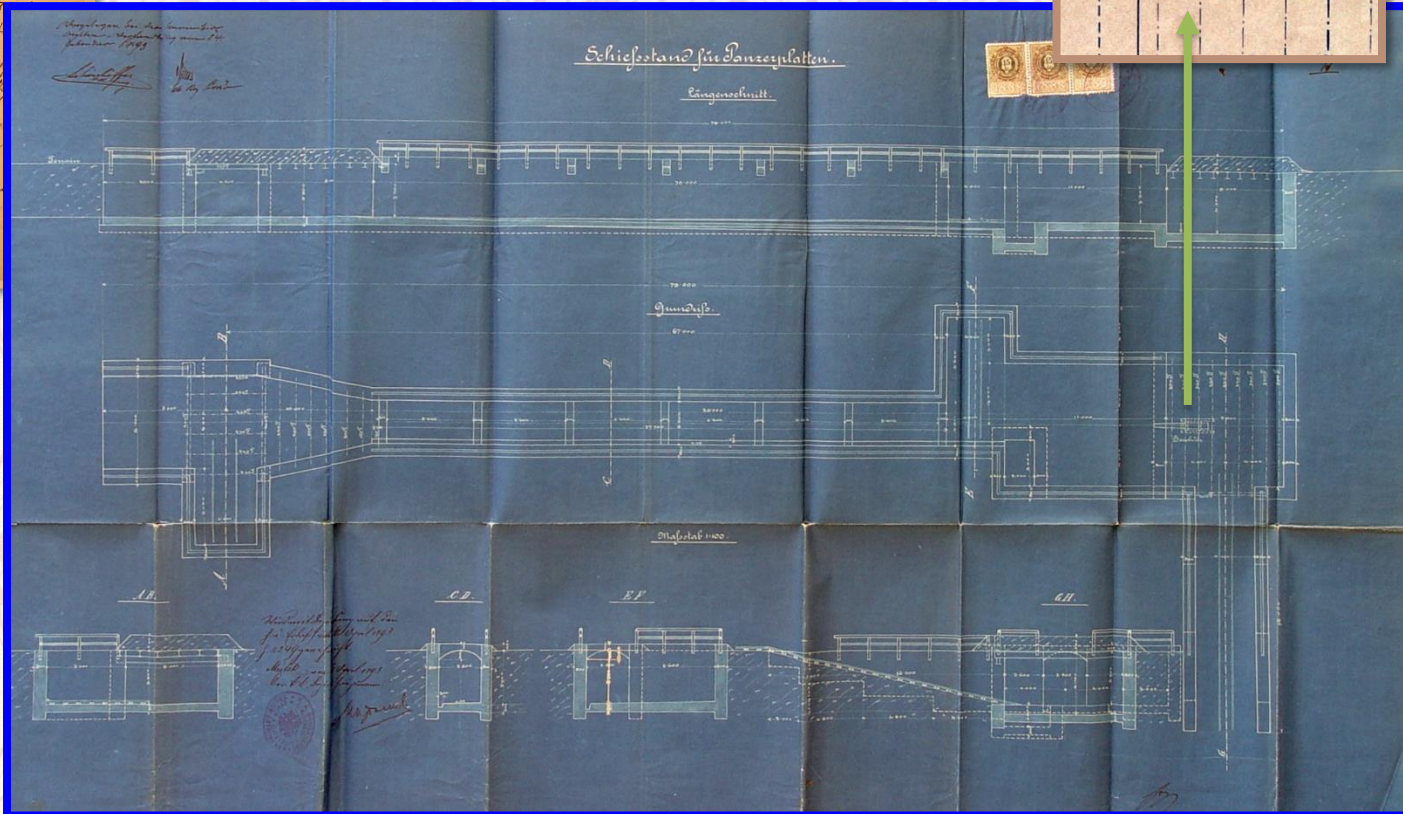
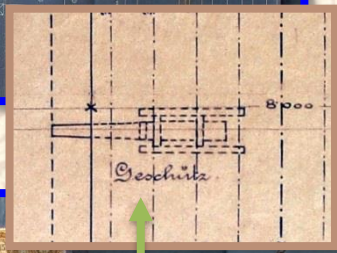
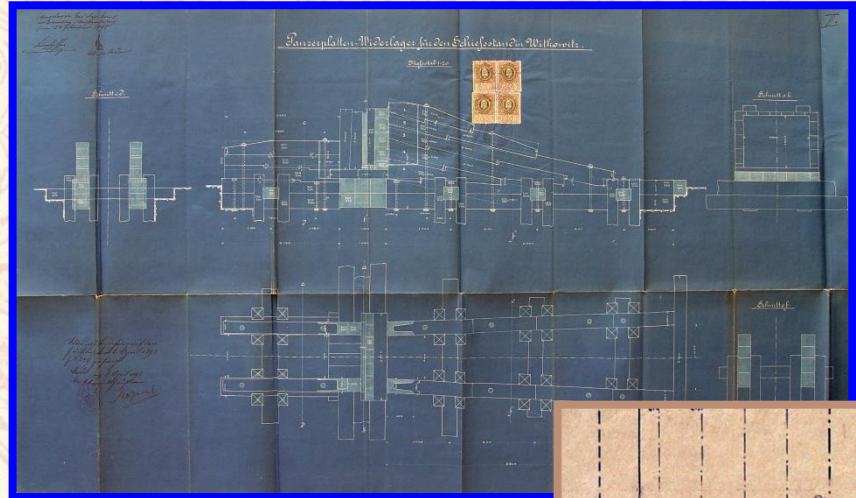
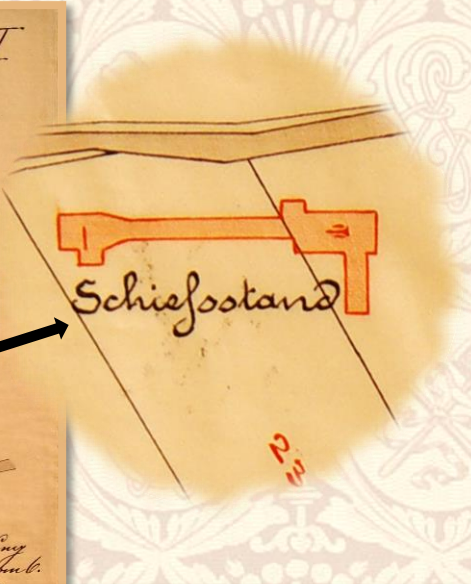
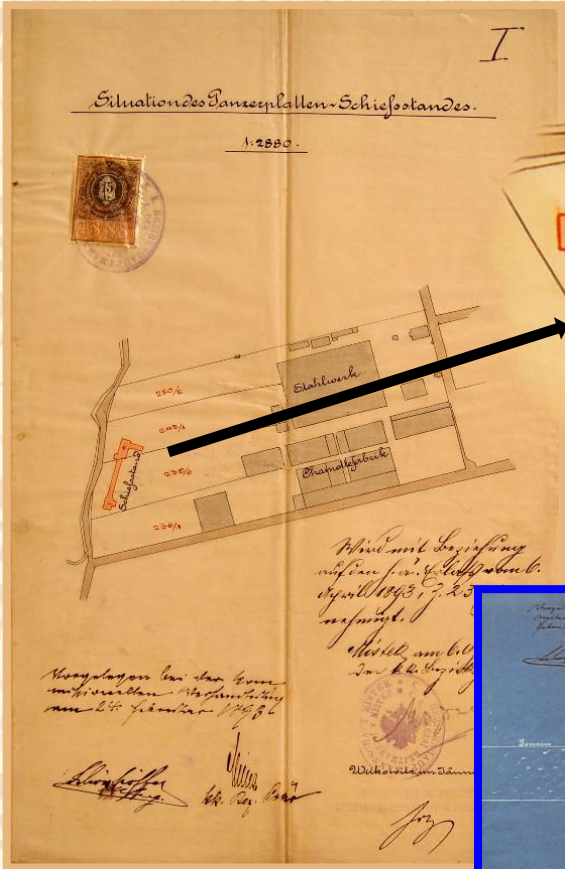
Vysoká pec č. III belgického typu
vpravo stará válcovna, 1876





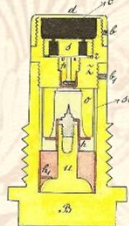
Ve VŽ se vyráběly součásti pro lodě. Různé hřídele, stevny, kormidla, kotvy, etc.





Z počátku byly lodní pancíře nastřelovány v Pule. A tak byl v roce 1893 schválen plán výstavby střelnice ke zkoušení lodních pancířů střelbou. Střelnice byla vybudována pod úrovní okolního terénu nedaleko ocelárny a šamotárny. Délka střelnice byla 79 m.

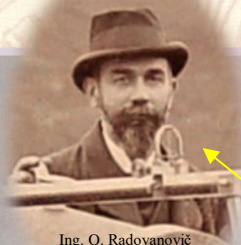
Používaly se tři kanóny 47mm d/44 a 15cm L/50 z plzeňské Škodovky a 75mm soustavy Krupp. Kanóny Škoda se dochovaly ve VHÚ Praha ve VTM v Lešanech.



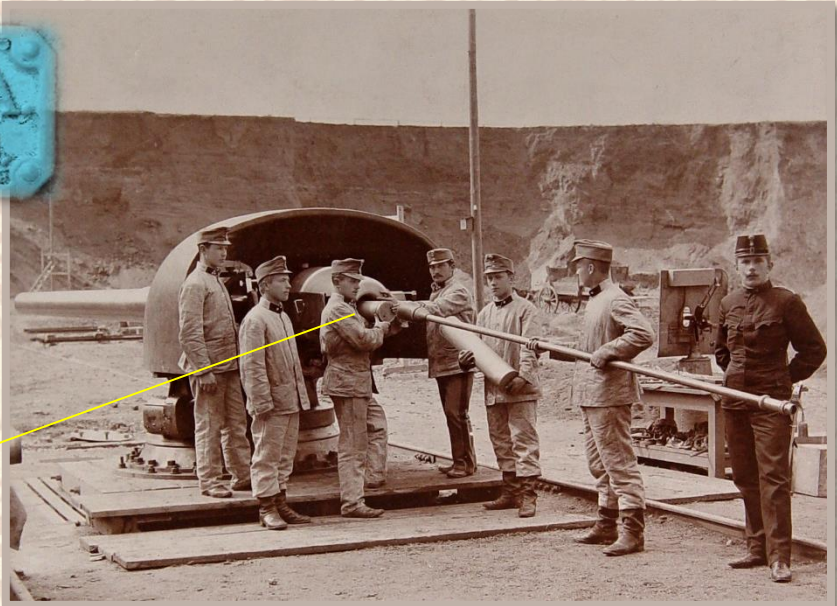
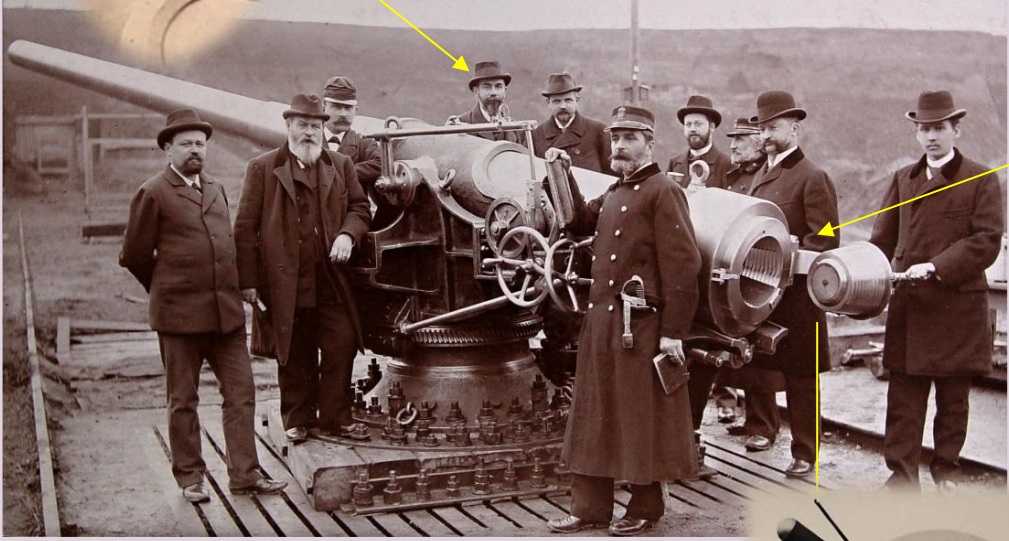
- 1 – 15cm Panzergranate M.97
- 2 – 15cm Hülsenpatrone M.97 (150 x 740R)
- 3 – Granatzünder M.96
- 4 – Hülsenzünderschraube M.97

- I. 4,7cm kanón d/44 z roku 1901, výr. č. 241, SW
- II. 15cm kanón d/50 z roku 1899, výr. č. 1, SW
- III. 7,5cm kanón, A. Krupp

15cm kanón L/50 z roku 1899



Ing. O. Radovanovič



001	71	34		
502	1	1	15 cm L50 Geschütze	1896

7	1899	30	16	1899	Wilkombecker Bergbau-Eisen Werke mit Schraubenverschluss von Lüttich Gewerkschaft	Mittelgewölbe-Wagenbofette
---	------	----	----	------	---	----------------------------

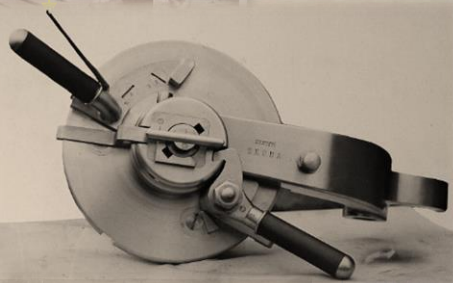


Foto ze sbírek VHMÚ Praha J. Haas ml.

Fotky SOA Nepomuk

176 8 von Mikradleust Modell 2601
 138 163 241 47 von 44 Geschichte 2601

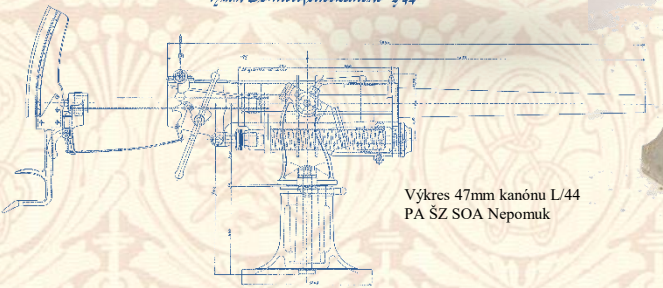
1/2 1901 1/2 1901 Wskowiken Eisenhüttenwerk In Mittelpivot Wiegenschiffen



47mm kanón L/44 soustavy Hotchkiss výr. č. 241 z roku 1901



47mm Schnellfaischkanone L/44



Výkres 47mm kanónu L/44 PA ŠZ SOA Nepomuk



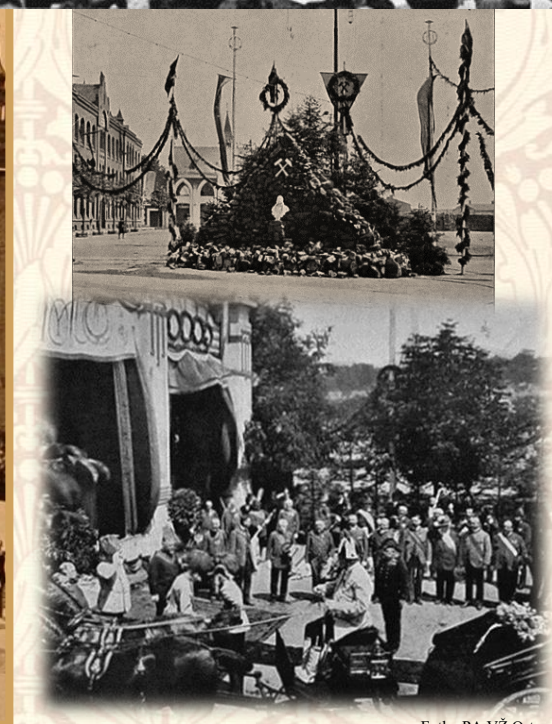
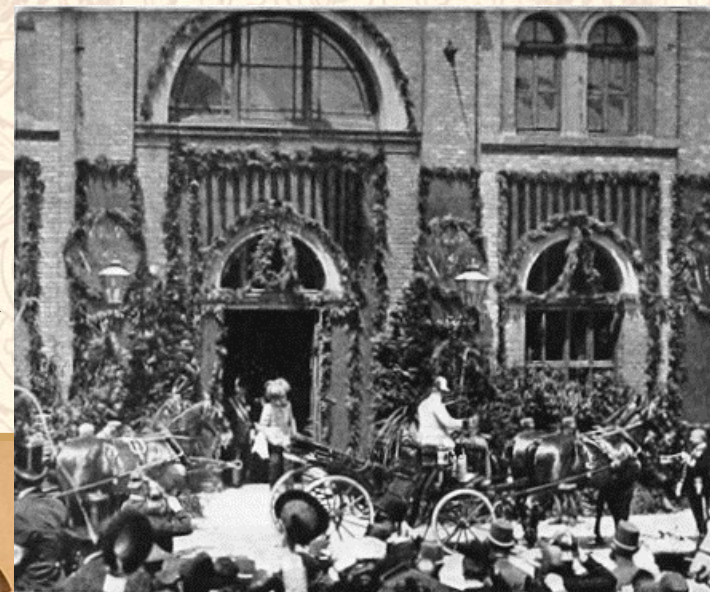
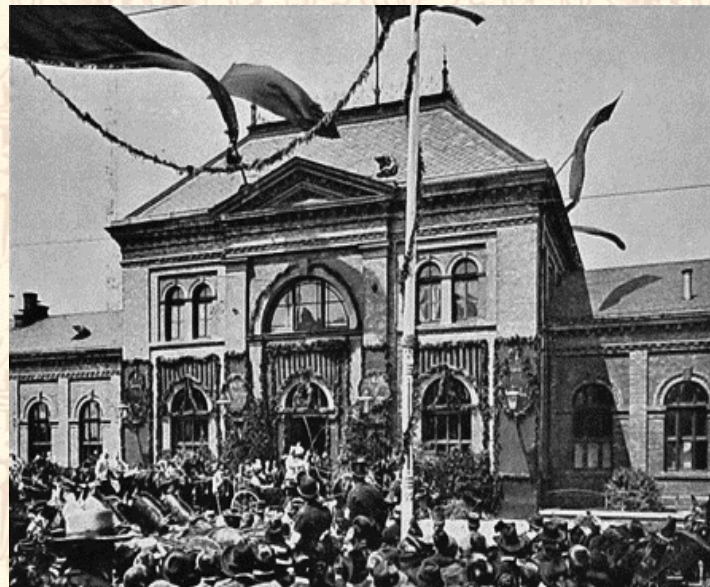
8 cm silná nastřelená pancéřová deska z VHHT ve sbírkách VHÚ Praha/VTM Lešany

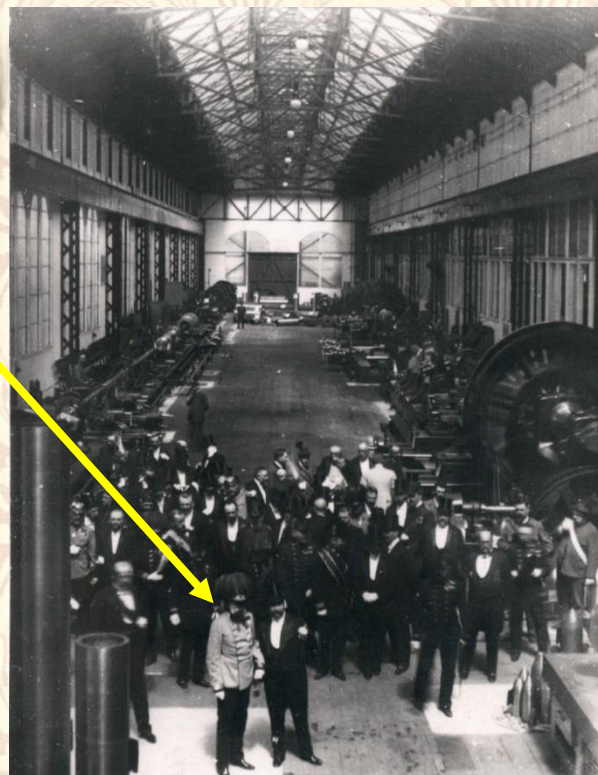
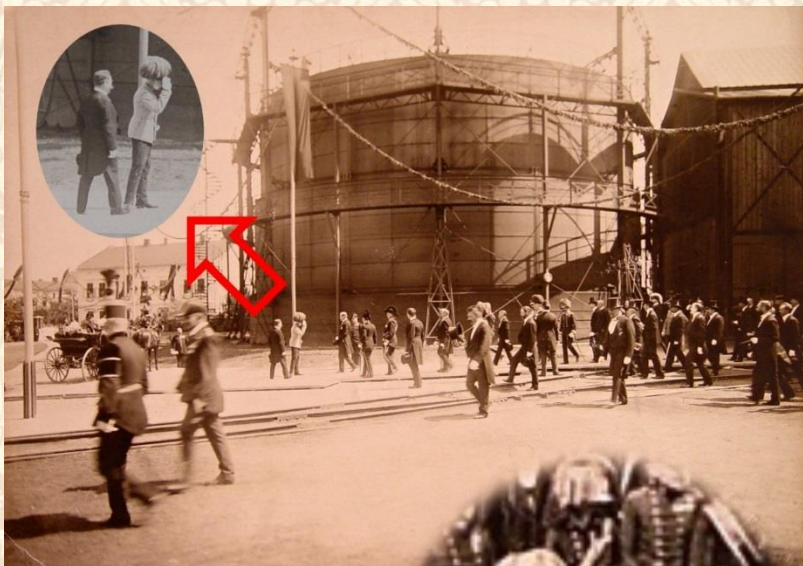


Der Kaisertag

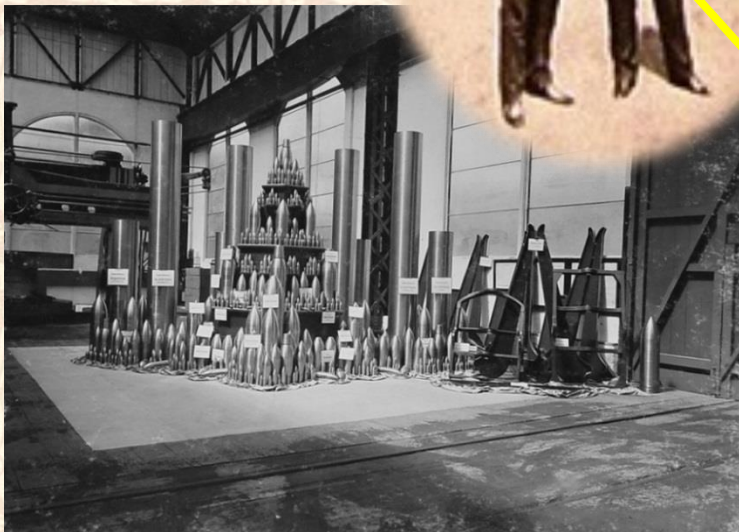


Rakouský císař
František Josef I.
na návštěvě
Vítkovických železáren
28. června 1906





Po přijetí představiteli města se císař s doprovodem přemístil do Vítkovic, kde ho uvítali majitelé železáren. V jejich doprovodu si prohlédl slavnostně vyzdobené prostory, kde byly vystaveny výrobky. V koutě ocelárny byly vystaveny vyráběné typy munice a součásti dělostřeleckých zbraní.



Zvonářík



in. Dělnost

Zvonářík

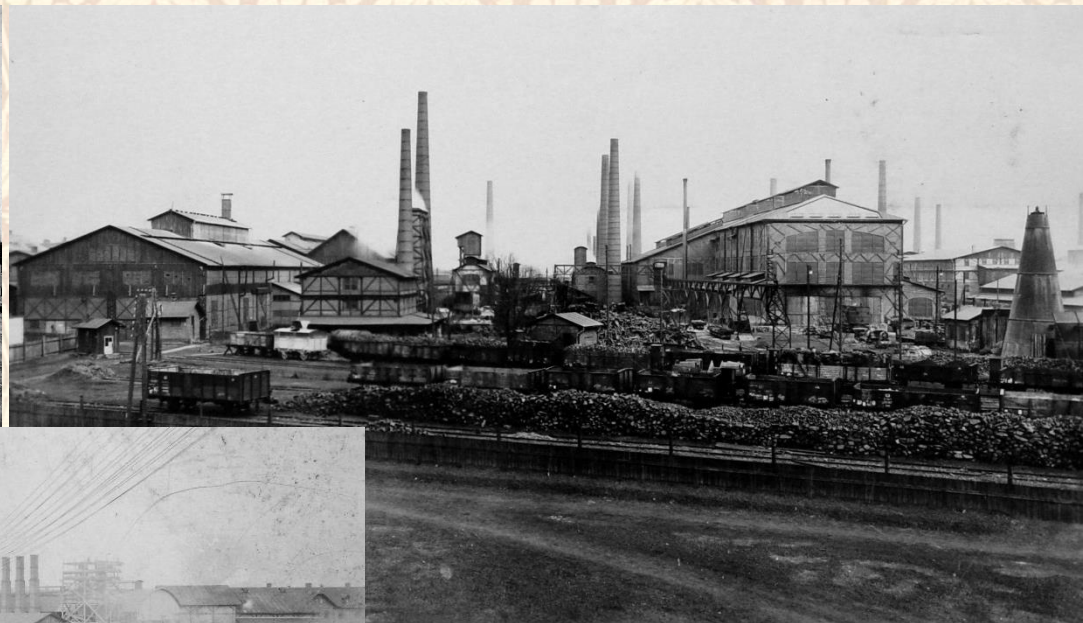


Duchovního dělníka

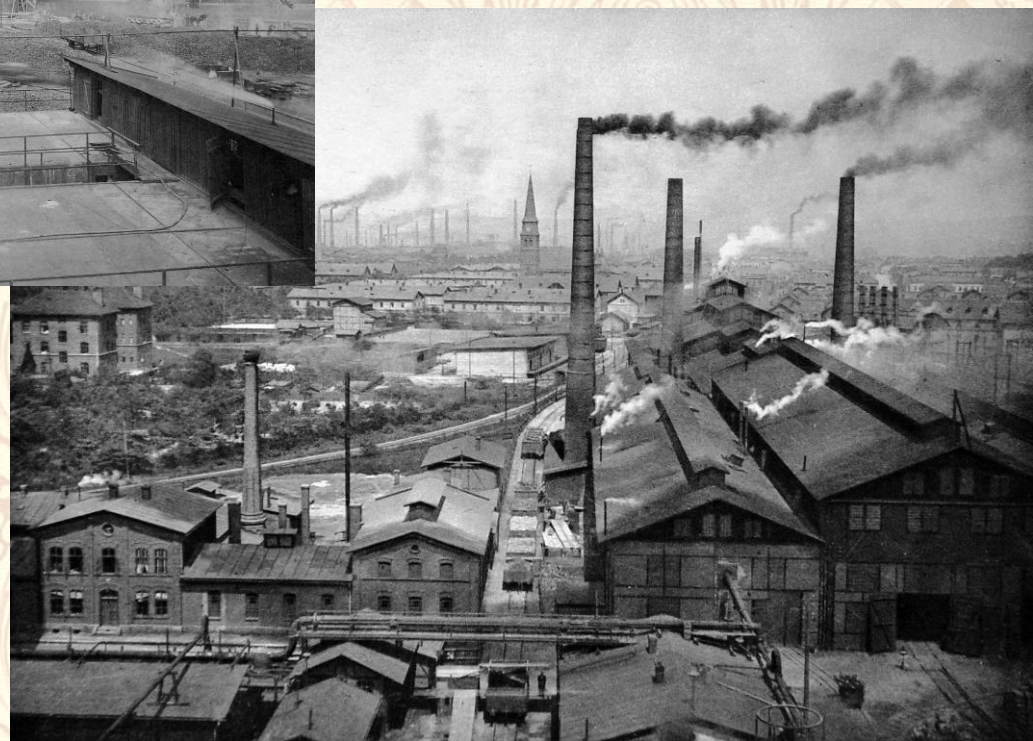
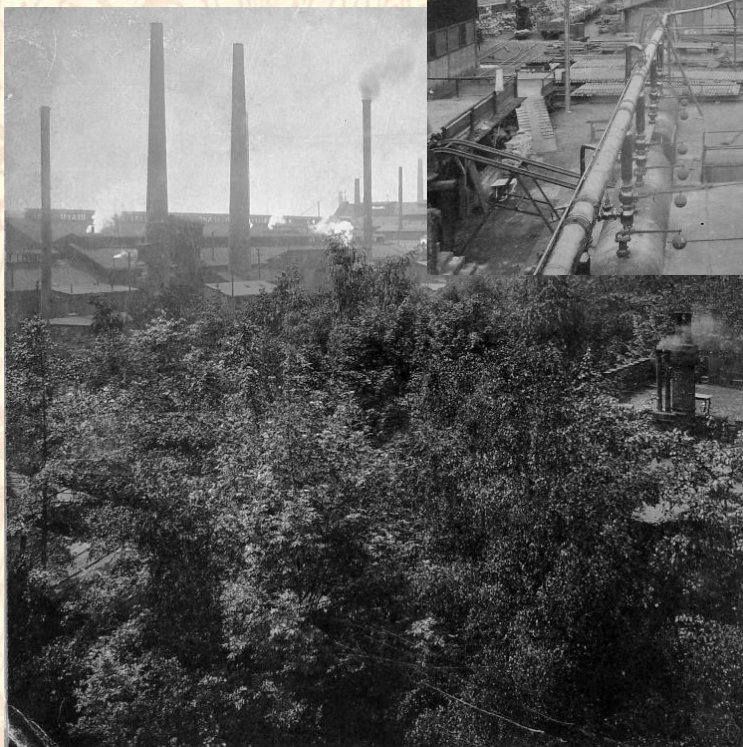


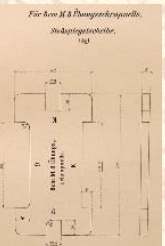
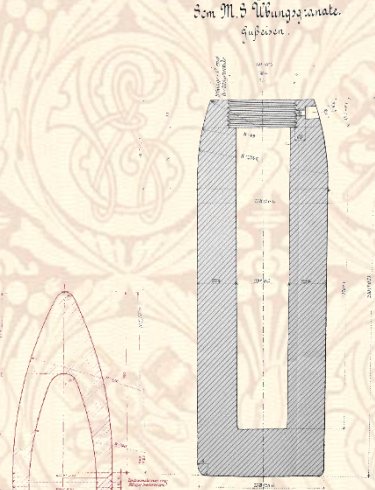
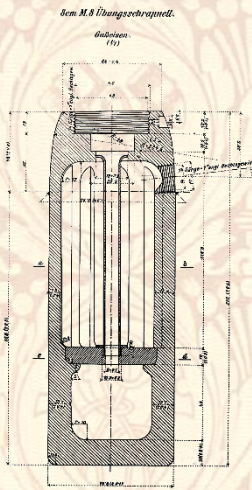
Koutek s výrobky, připravený u příležitosti návštěvy císaře Františka Josefa I.

Rámy koles a hlomozen.
Bočnice spodních lafet polních děl.
Granáty a šrapnely v rážích os 3,7 do 42 cm.
Těla torpéd pro námořnictva Argentiny, Japonska a Ruska.



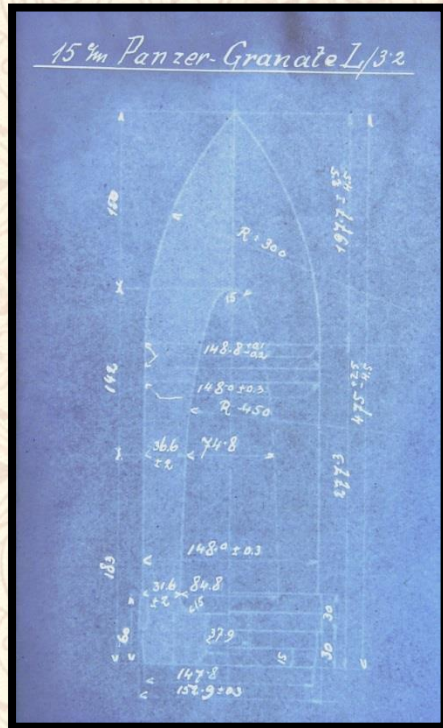
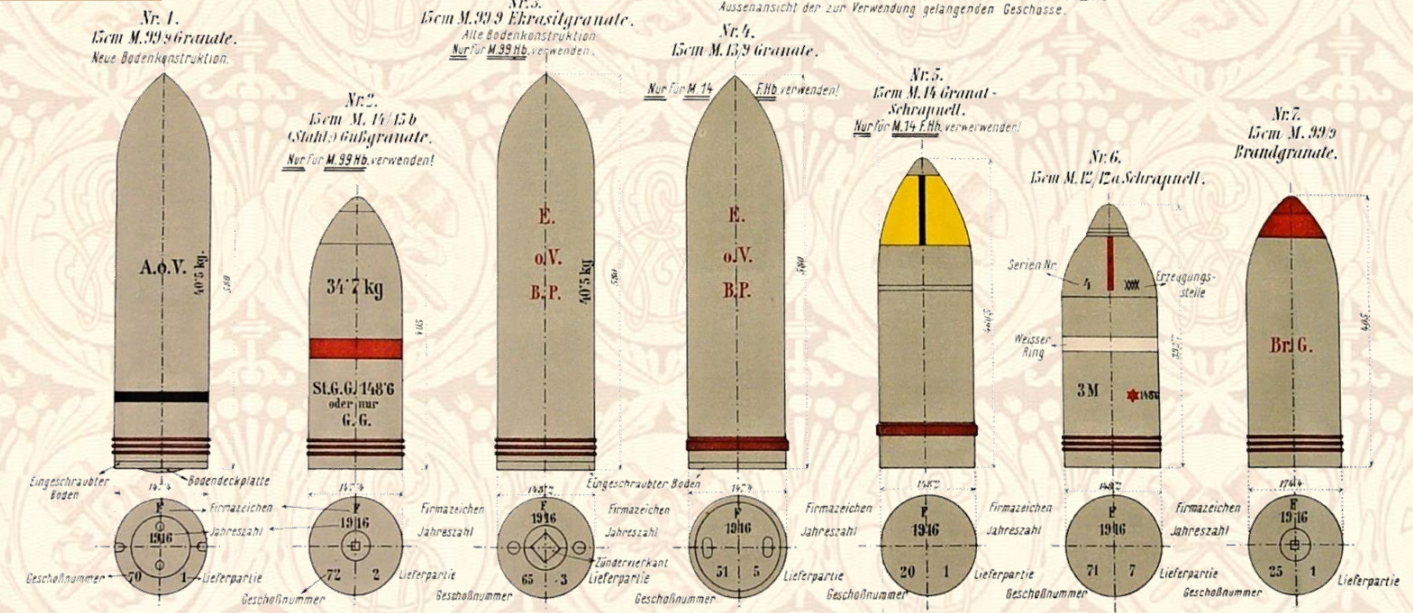
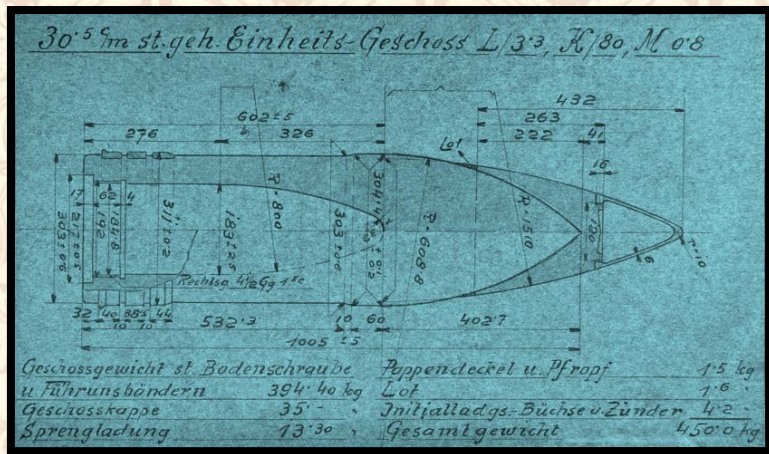
Různé záběry na železářny z konce 19. a počátku 20. století.

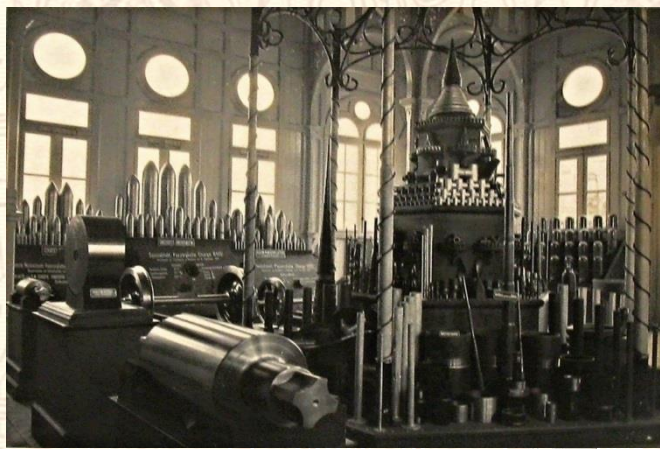
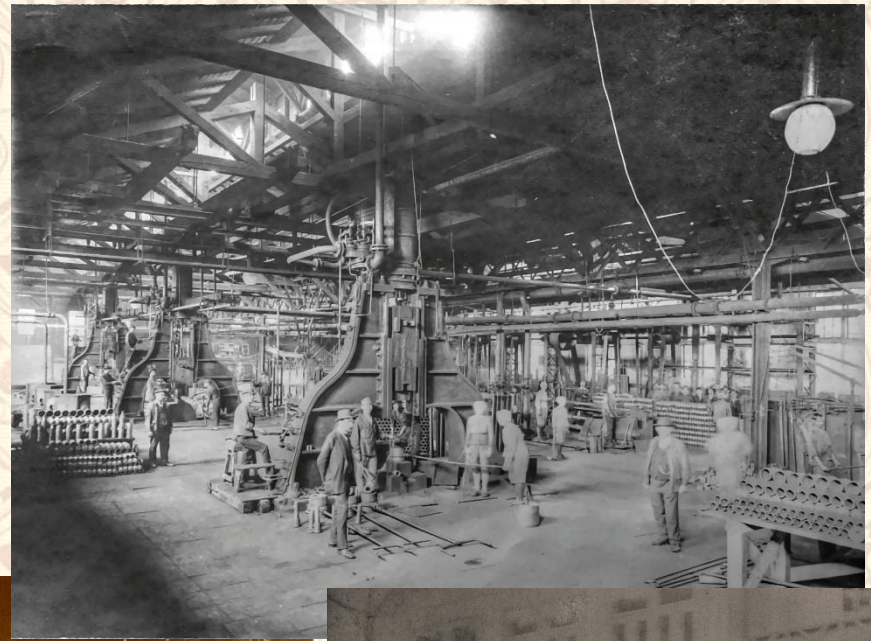




10,4cm granát vz. 15

Typy střel, jejichž součásti se ve VHHT vyráběly.
Rovněž se zde vyráběly různé přípravky a měřky
pro kontrolu vyrobených střel.

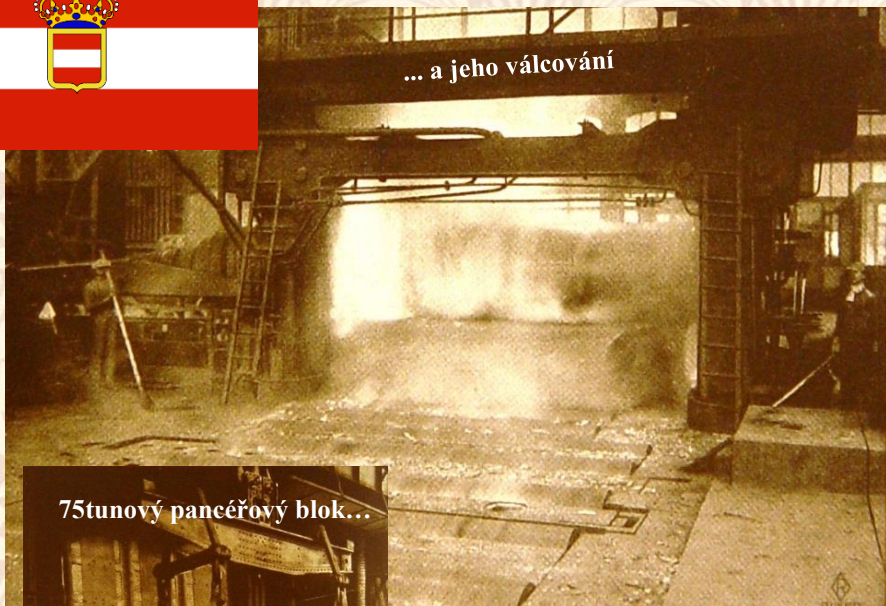




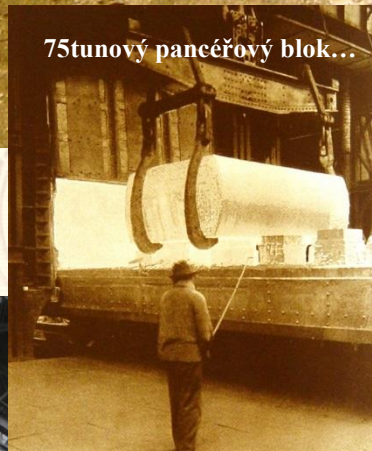
V lisovně střel



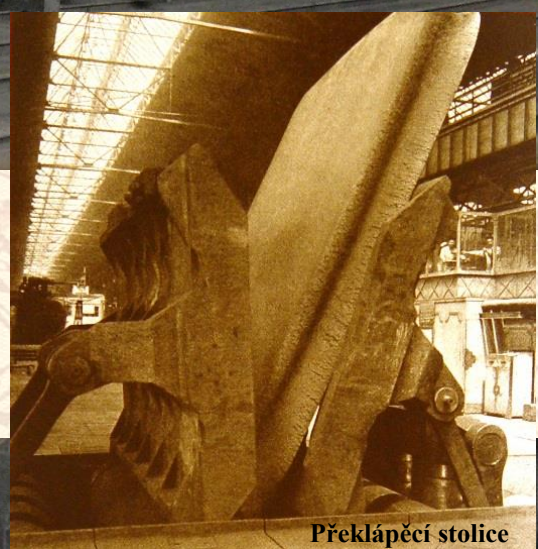
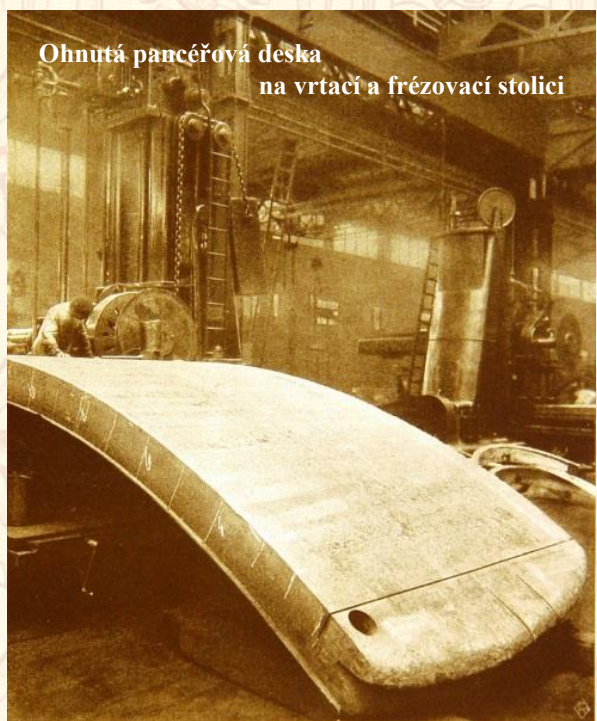
... a jeho válcování



75tunový pancéřový blok...



Ohnutá pancéřová deska
na vrtací a frézovací stolici



Překlápěcí stolice



30tunový lis na ohýbání desek

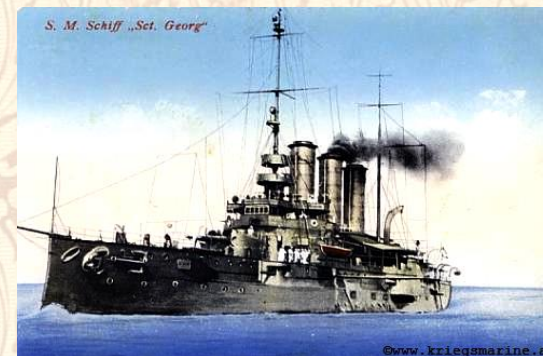


Vítkovické železárny dodávaly pancéřování pro Kriegsmarine na stavbu lodí v Pule a ve Stabilimento Tecnico Triestino v Terstu. Především pro:

- chráněný křižník Zenta (potopen 16. 8. 1914)
- pancéřové křižníky Kaiserin und Königin Maria Theresia, Kaiser Karl VI. a Sankt Georg
- dreadnoughty třídy: Monarch (Monarch, Wien, Budapest) Habsburg (Habsburg, Árpád, Babenberg) Erzherzog Karl (Erzherzog Karl, Erzherzog Ferdinand Max, Erzherzog Friedrich)
- torpédové čluny a torpédoborce

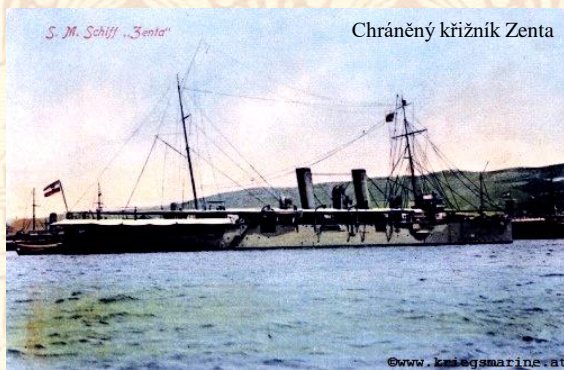
I. Schlachtschiffe.							
Name	Displacement	geliefertes Panzermaterial in t	Panzer- Qualität	Stapel- lauf	Gürtel- Dicke	Kesselt- dicke	Querr.- Dicke
Wien	5600	ca. 8000	gehärte-	1895	270	270	200
Monarch	5600	" 8000	ter 8 3	1895	270	270	200
Budapest	5600	" 8000	M-Stahl	1896	270	270	200
Habsburg	8340	" 16000	K C	1900	220	210	200
Árpád	8340	" 16000		1901	220	210	200
Babenberg	8340	" 16000	Panzer	1902	220	210	200
Erzherz. Karl	10600	" 21000		1903	210	240	200
" Friedrich	10600	" 21000	Panzer	1904	210	240	200
" Ferd. Max	10600	" 21000		1905	210	240	200
		ca. 135000					
I	13500						
II	13500	ca. 30000		Project			
III	13500	" 30000					

II. Panzerkreuzer.							
Name	Displacement	geliefertes Panzermaterial in t	Panzer- Qualität	Stapel- lauf	Gürtel- Dicke	Kesselt- dicke	Querr.- Dicke
Kais. u. König. Maria Theresia	5200	100 mm stark	gehärte-	1893	100	100	100
		Quantum nicht mass.	ter homo-				
			gen. Stahl				
Kaiser Karl VI	6300	ca. 7000	10 1 geh.	1898	220	200	200
			M-Stahl				
St. Georg	7300	" 13000	K C - Panzer	1903	210	210	190
		ca. 20000					



Pancéřový křižník Sankt Georg

1. 2. 1918 na jeho palubě vypukla vzpoura, potlačena 3. 2. Zúčastnilo se jí 3 až 4 000 námořníků. Několik set jich bylo uvězněno a čtyři vůdci byli 11. 2. popraveni. Mezi nimi český námořník František Rasch z Přerova.



Chráněný křižník Zenta

Zenta spolu s Ulanem bojovaly 16. 8. 1914 proti 17 britským a francouzským lodím. Po zásahu kotelny byla loď neovladatelná. Její dělostřelci pálili ještě když se Zenta potápěla. Z 312 členů posádky 173 zahynulo. Ulan se stihl díky vyšší rychlosti stáhnout.

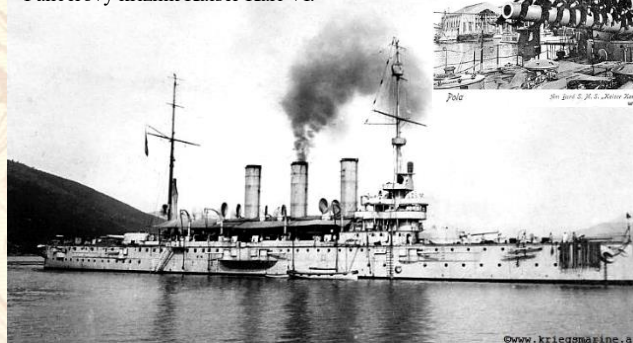


Pohlednice ze sbírek VHÚ Praha



Pancéřový křižník Kaiserin und Königin Maria Theresia

Pancéřový křižník Kaiser Karl VI.

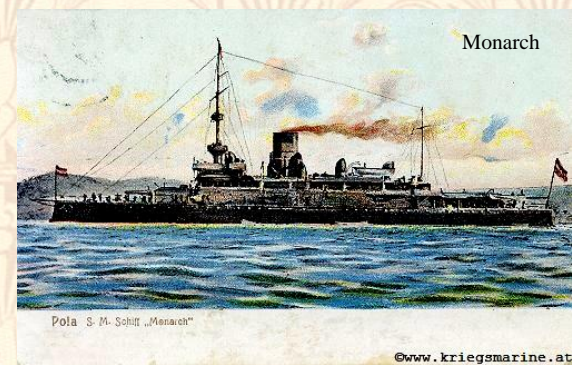


Polka

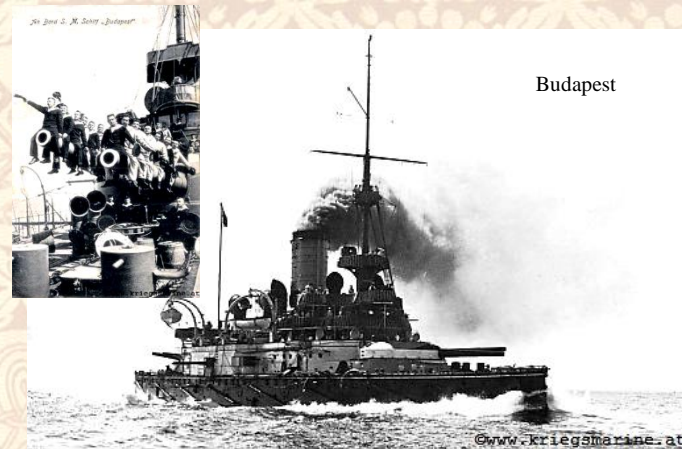


Fotky: www.kriegsmarine.at

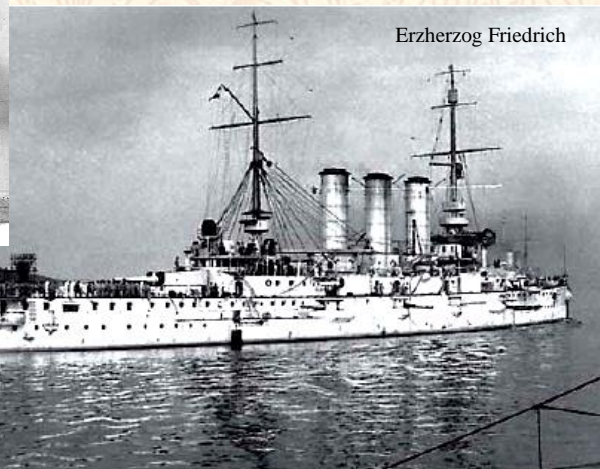
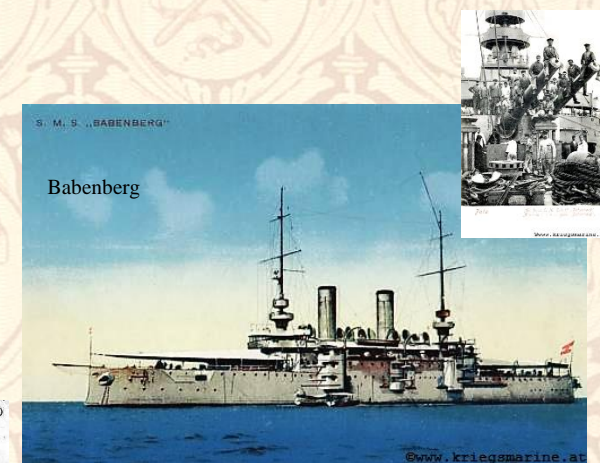
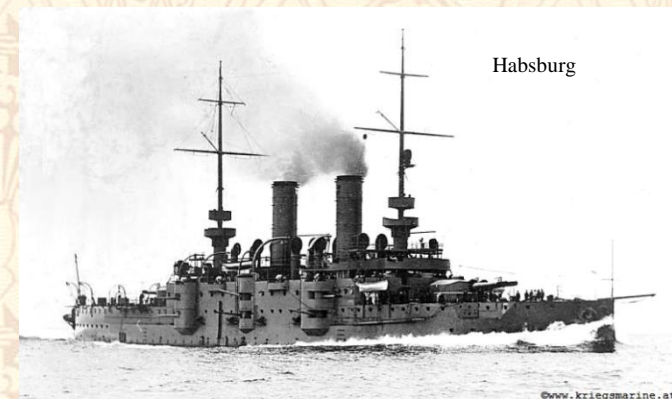
Predreadnoughty třídy Monarch



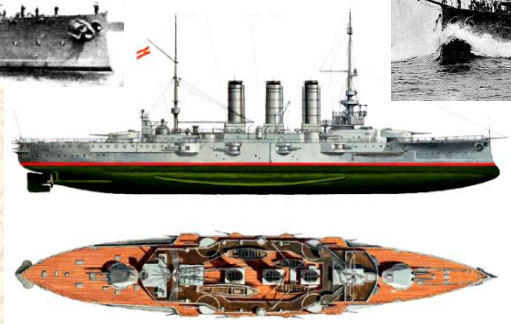
S.M. Linien Schiff „Wien“
 (Schwesterschiffe: „Monarch“, „Budapest“).
 Nach einer vom k. u. k. Kriegsministerium, Marinsektion, zur Verfügung gestellten Vorlage
 Fertigstellung: 1895. Wasserverdrängung: 5000 t. Besatzung: 441.
 ©www.kriegsmarine.at



Predreadnoughty třídy Habsburg



Predreadnoughty třídy Erzherzog Karl

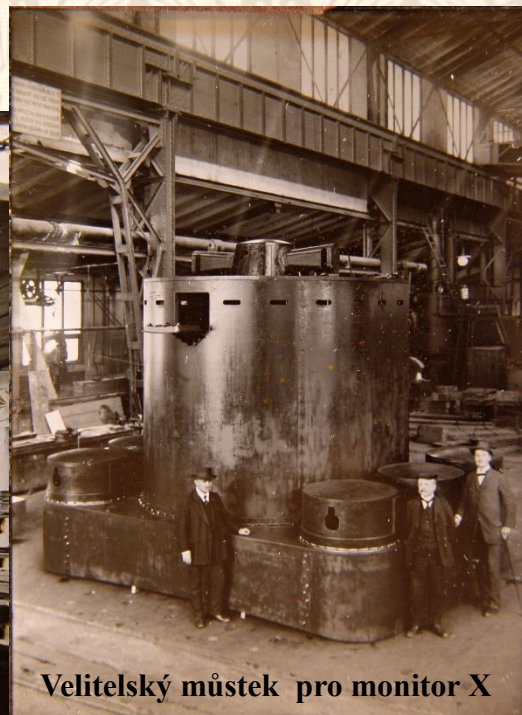




Dělové věže



Modelárna dělových věží



Velitelský můstek pro monitor X



Základna dělové věže



Dálkoměry pro monitory



Foto z expozice Ostravského muzea



30,5cm granát vz. 11 vystřelený 13. 12. 1912



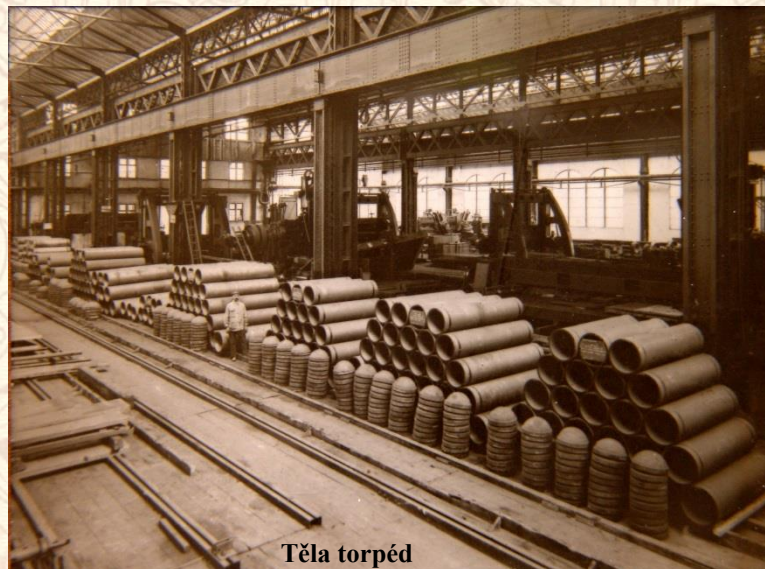
V roce 1890 byly provedeny srovnávací zkoušky pancéřových desek „balistické ochrany jednotlivce“. Zkoušek se zúčastnily firmy VHHT, Škodova strojírna v Plzni, Oesterreichische Alpine-Montangesellschaft (ÖAMG), Vogel & Noot ve Vídni, Erz. Industrial-Verwaltung v Těšíně a Isidor Braun's Söhne ve Vöcklabrucku. Zkoušeno bylo 49 desek o síle do 5 mm. Pouze 11 bylo bezpečných na průstřel a z nich pouze 3 proti salvám. Z toho 2 ze Škodovy strojírny a 1 z I. Braun S. Další zkoušky byly v letech 1891 a 1902. V roce 1902 se zkoušek zúčastnila také kladenská Poldi. Zkoušely se desky o síle 5, 10 a 15 mm. Desky VHHT uspěly v 5 mm; jejich 10mm desky ne – byly moc drahé.



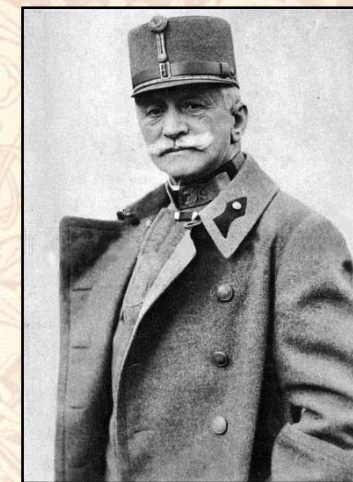
V roce 1902 byly ke zkouškám použity:
rakouská 8mm puška vz. 95 Mann.
 $V_{25} = 600 \text{ m.s}^{-1}$
portugalská 6,5mm puška vz. 1900 Mann.-Schr.
 $V_{25} = 720 \text{ m.s}^{-1}$
5mm zkušební zbraň
 $V_{25} = 800 \text{ m.s}^{-1}$

V průběhu Velké války bylo do zbrojní výroby (později zvané „mozaiková“) zapojeno množství podniků a firem na území monarchie, a tedy i na našem území. VHHT rozběhlo výrobu dělostřeleckého střeliva, které se pak dodávalo do muničních továren k laboraci. Také se zde vyráběly vzduchové komory a střední pláště pro torpéda Whitehead.

- 7cm Gr
- 8cm Gr
- 10,5cm Gr vz. 15
- 10,5cm Gr-Šr vz. 15
- 15cm Gr vz. 13
- 15cm Gr-Šr vz. 13
- 30,5cm Gr vz. 15
- 24cm Gr vz. 15(?)
- 42cm Gr vz. 15(?)



Těla torpéd



Význam Vítkovických železáren pro zbrojní výrobu v habsburské monarchii dokládají také návštěvy vysokých důstojníků. V roce 1915 např. náčelník generálního štábu polní maršál Conrad von Hötzendorf, nebo námořní inženýr a konstruktér Skodawerke Vilém Pucherna.



Hptm. Weitzdörfer s 42cm granáty a vzduchovou komorou torpéda, 7. 8. 1915



Výrobky VHHT na přelomu 19. a 20. století.
Součásti lodního pancéřování, polních děl, munice.

15cm protipancéřové střely	4 600 ks
19cm protipancéřové střely	2 500 ks
24cm protipancéřové střely	3 600 ks
30,5cm protipancéřové střely	380 ks
Celkem	11 080 ks

K 7. březnu 1905 dodalo VHHT do Pulje střely (Kappegeschoß) v celkové hodnotě 599 000,- K.



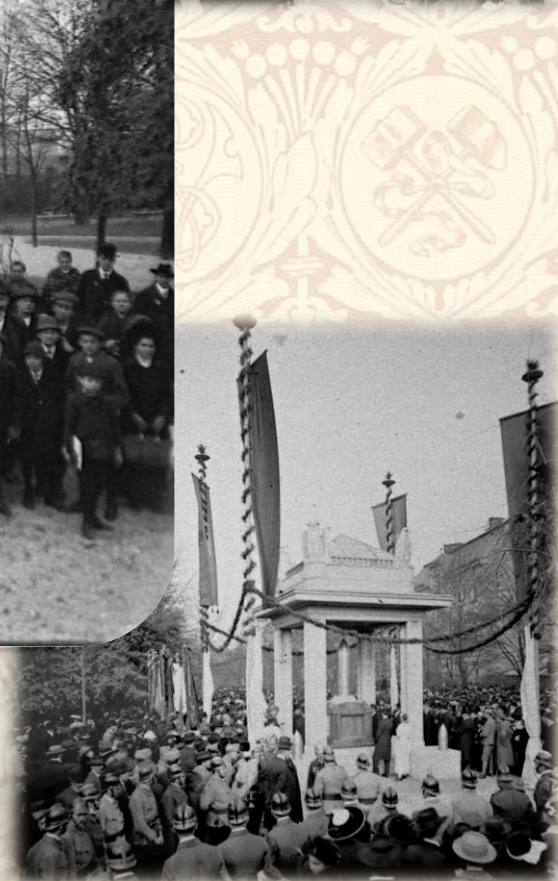
Rok	Polotovary pro ráže 15 až 42 cm	Polotovary pro ráže 7,5 až 15 cm	Celkem
1913	2 290 ks	51 090 ks	53 380 ks
1914	18 880 ks	108 150 ks	127 030 ks
1915	69 620 ks	820 150 ks	890 250 ks
1916	74 930 ks	1 193 260 ks	1 268 120 ks
1917	90 670 ks	1 290 300 ks	1 380 970 ks

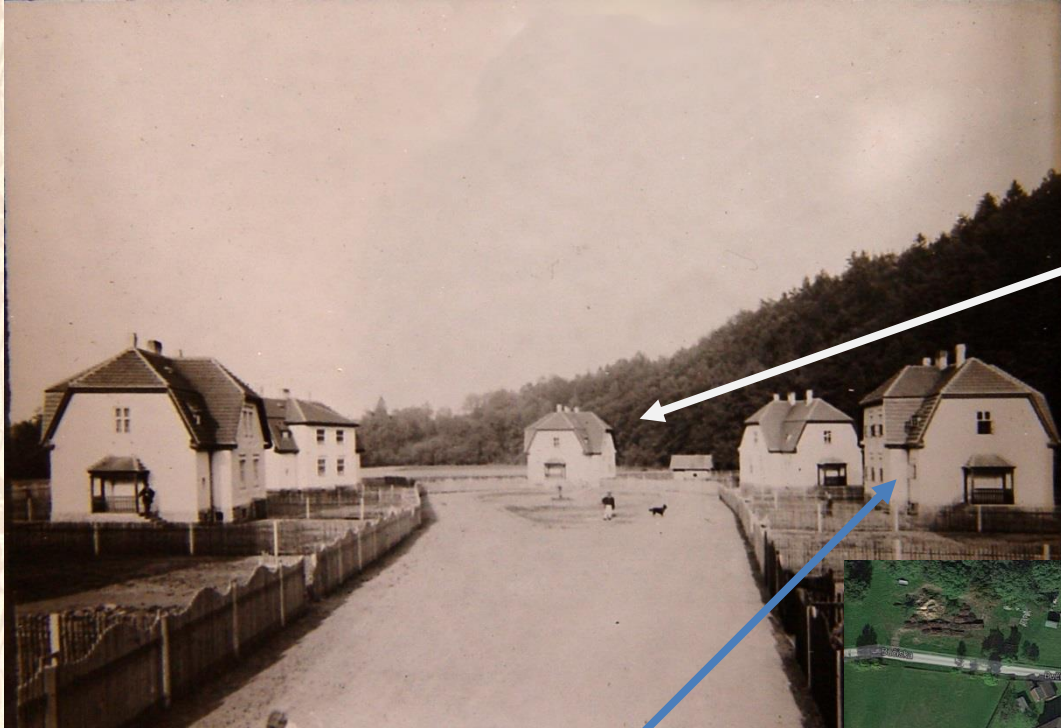
Množství vyrobených polotovarů střel v letech 1913 až 1917

1914	6 766,7 t
1915	48 872,4 t
1916	88 584,6 t
1917	85 700,1 t

Výroba munice v letech 1914 až 1917
Celkem bylo spotřebováno 229 923,8 t oceli

V roce 1915
zbuďovaly VŽ v
parku altán, v
němž byl na
podstavci usazen
42cm granát a
další čtyři, ráže 24
cm, byly usazeny
před sloupy altánu.
Altán v parku
vydržel až do roku
1945. Pak mizí
zcela nenávratně v
propadlišti dějin.



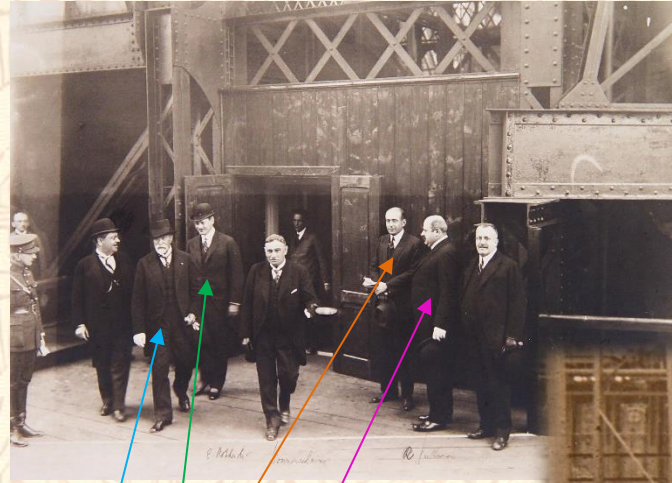


Na počátku dvacátých let 20. století byla v Rožnově pod Radhoštěm vystavěna kolonie dvojdomků pro penzionované úředníky. Domy, i když různé upravované, dodnes stojí.

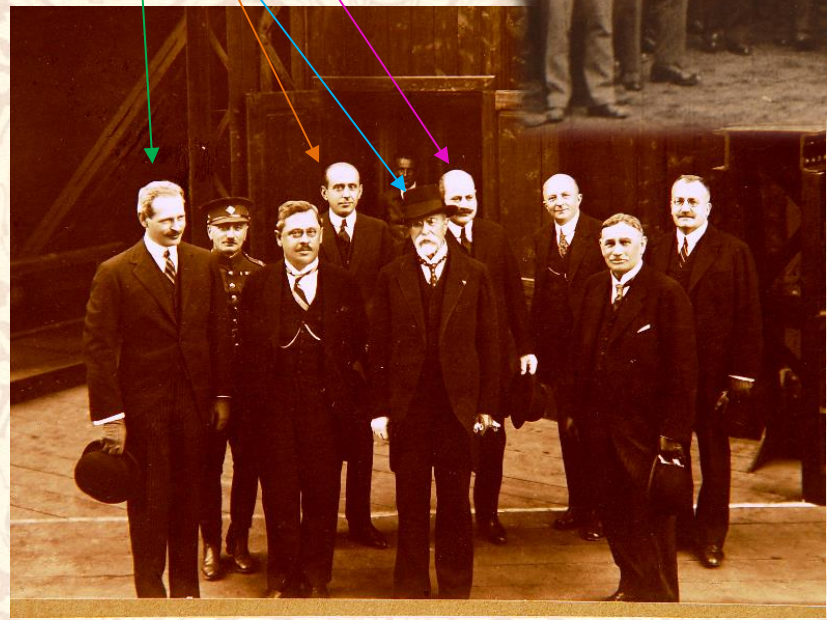


Barevné foto J. Haas st.
ČB Archiv VHHT

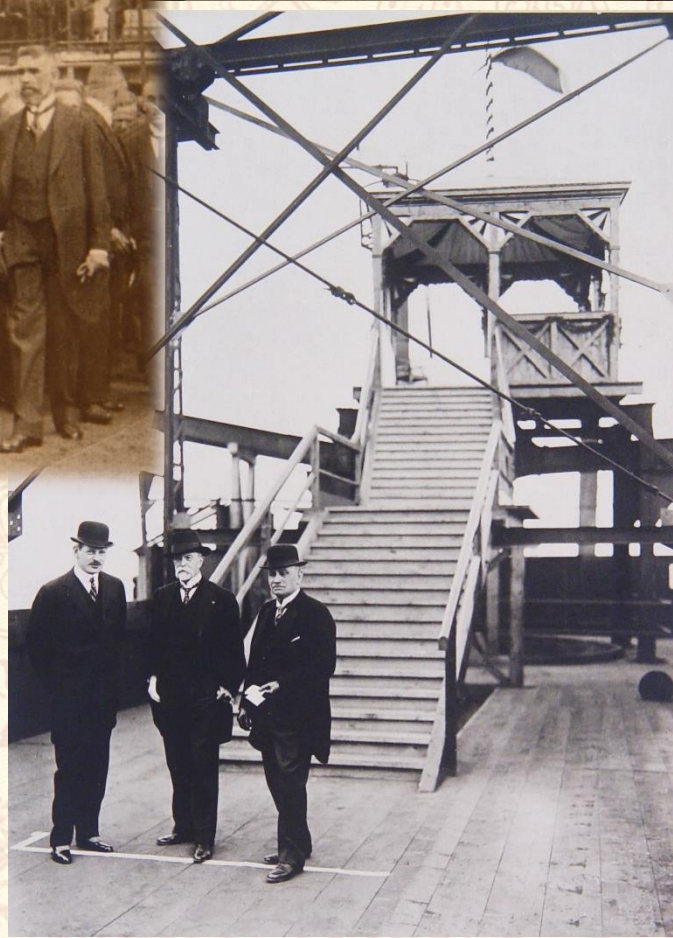
25. června 1924 navštívil Ostravu, a zvláště Vítkovické železářny, prezident ČSR prof. Tomáš Garrigue Masaryk v doprovodu čs. generality a Jana Masaryka (v té době osobní tajemník min. zahr. ČSR E. Beneše).



Prezident T. G. Masaryk
E. Rotschild
J. Masaryk
R. Guttman



Prezident na plošině vysoké pece č. III. Plošina i s osobním výtahem (fa E. Schliegl v Brně) byla vystavěna speciálně pro návštěvu prezidenta republiky.



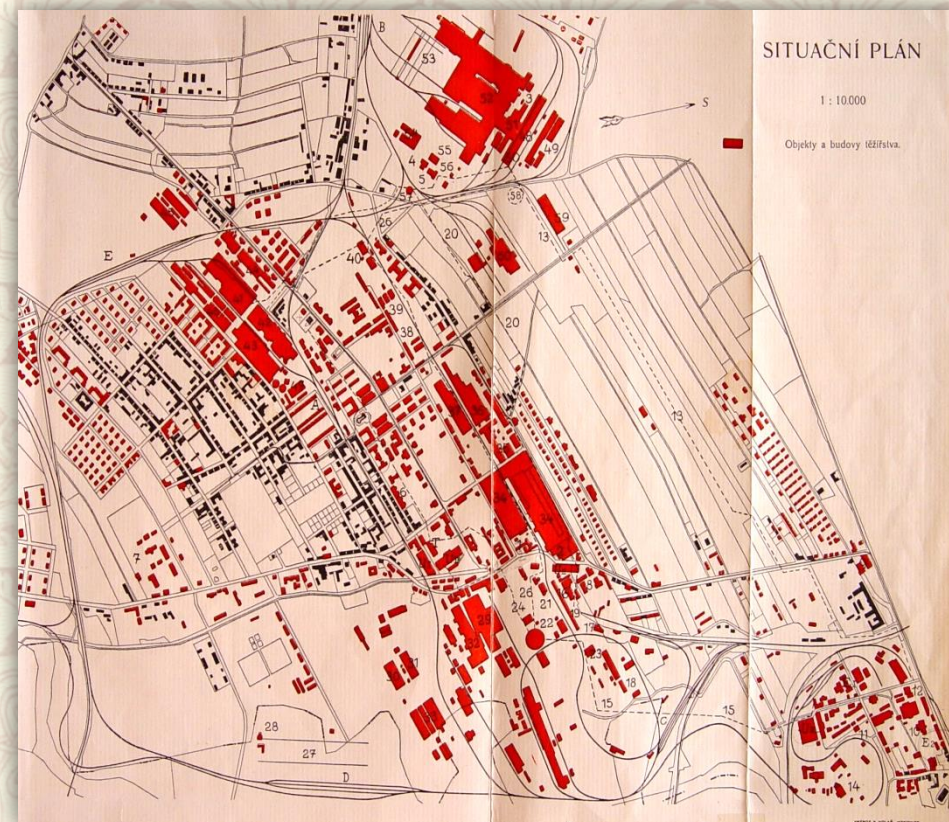
Ráž a druh střely	Vyrobena za 1 směnu	Maximální výkon
7,5cm granát	600	850
8cm šrapnel	900	1 100
8cm granát-šrapnel	700	870
10cm šrapnel	800	1 000
10cm granát	600	750
10cm granát	650	800
10,4cm gr-šrapnel	600	750
12cm granát	400	500
15cm gr-šrapnel	300	400
15cm šrapnel	550	650

V roce 1927 bylo možné vyrábět lisováním v tabulkách uvedené množství střel za jednu osmihodinovou směnu a u větších ráží také za 24 hodin.

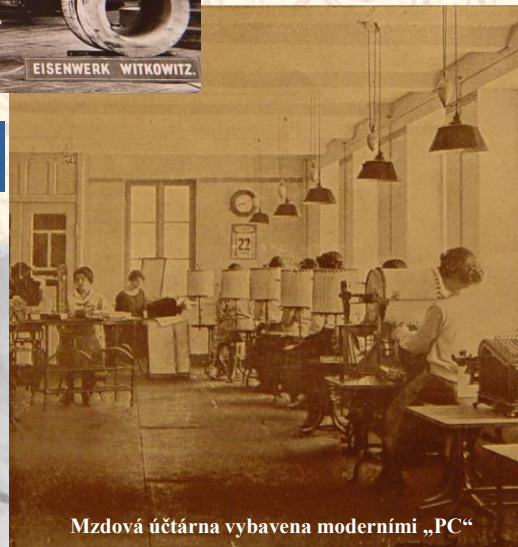
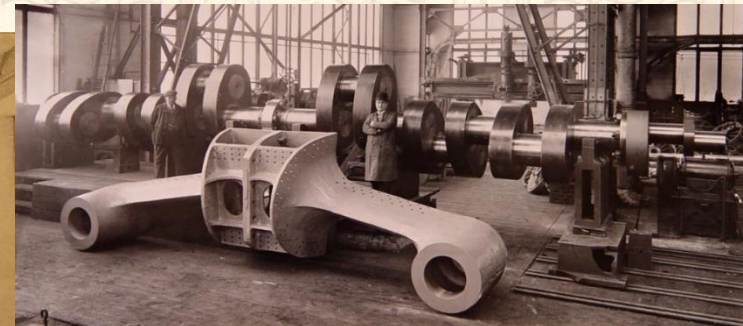
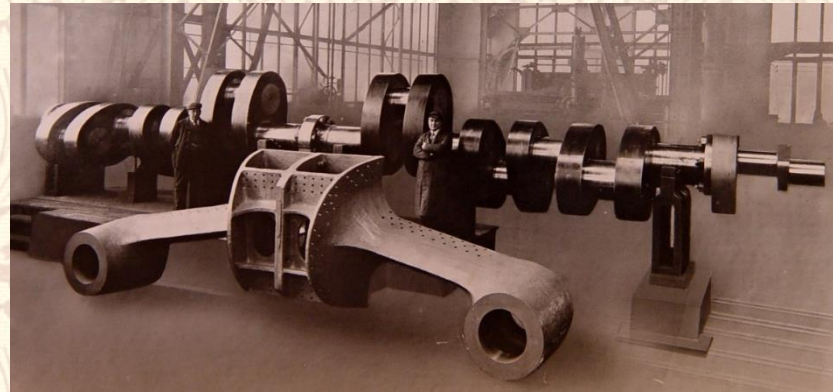
Ráž a druh střely	Vyrobena za 1 směnu	Vyrobena za 24 h.
15cm granát	200	600
30,5cm granát	47	140
38 ÷ 42cm granát	---	35

VYSVĚTLIVKY K SITUAČNÍMU PLÁNU.

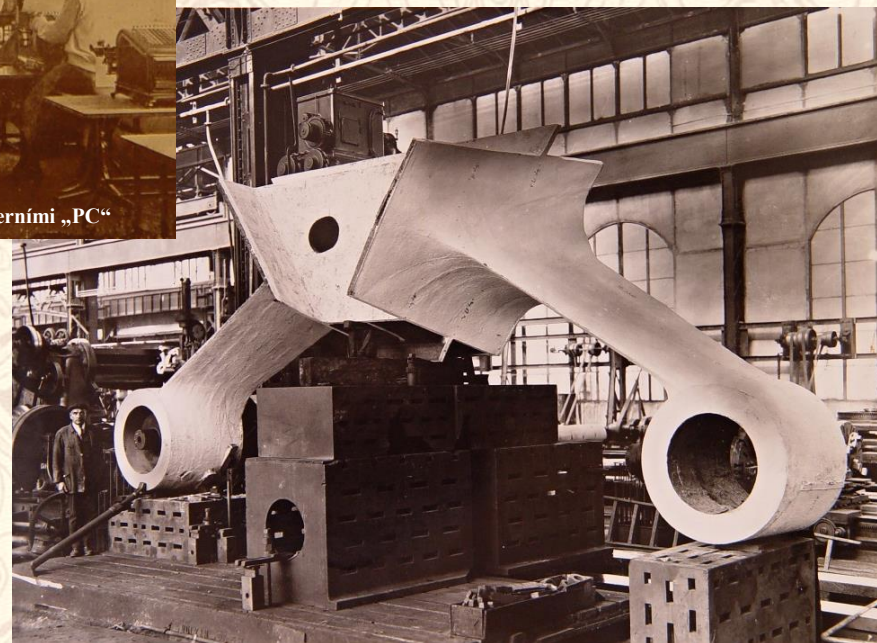
1 Ředitelství	29 Velkostrojárna
2 Hlavní chem. laboratoř	30 Malostrojárna
3 Laboratoř ocelárny	31 Modelárna
4 Tepelné odd. a metalografická laboratoř	32 Slevárna litiny
5 Zkušební hmotin	33 Ústřední skladiště
6 Závodní nemocnice	34 Rourovna
7 Jáma Louis	35 Svařovna rour
8 Jáma Hlubina	36 Kotelárna
9 Jáma Šalomoun	37 Mostárna
10 Koksovna Karolína (Bat. I, 2, 3, 4)	38 Stavební oddělení
11 Stanice kvašení koksu na sucho	39 Skladiště dřeva
12 Výtlačná stan. koksov. plynu	40 Kruhovka
13 Potrubí koksov. plynu 900 mm	41 Slevárna oceli
14 Zofinská huf (P I, III, IV)	42 Kovárna
15 Potrubí kychtového plynu 2500 mm	43 Výrobna pancéřových desek
16 Koksovna ve Vítkovicích (Bat. 1, 2, 3, 4)	44 Lisovna
17 Sulfátka	45 Obráběcí dílny
18 Benzolka	46 Samotárna
19 Výtlačná stanice koksov. plynu	47 Plynárna
20 Potrubí koksov. plynu 450 mm	48 Nová ocelárna
21 Vysoké pece ve Vítkovicích (P I, III, IV, V)	49 Vápenka a dolomítka
22 Rozkazovna vysokých pecí	50 Rozkazovna nového závodu
23 Slanice aglomerací	51 Zapuštěné pece
24 Elektrické čištní plynu	52 Válcovna
25 Plynovojen na 50.000 m ³ kychtového plynu	53 Skládky nosníků
26 Potrubí kychtov. plynu 2600 mm	54 Mechanická správkárna a soustružna valců
27 Rudistiš	55 Správkárna elektrická
28 Skládky vagonů	56 Správní budova nového závodu
UI Elektrická ústředna č. I	57 Plynovojen na 5.000 m ³ koksového plynu
UII " " č. II	58 Projektovaný plynovojen na 180.000 m ³ koksového plynu
UIII " " č. III	59 Fosfátové mýtny
UIV " " č. IV	60 Správkárna lokomotiv a vagonů
E1 Elektrická ústředna vítkovic- kých kamenouhelných dolů na „Karolíně“	A Setáková nádr. Husovo nám.
E2 Elektrická ústředna vítkovic- kých kamenouhelných dolů na „Karolíně“, kotelna	B " " " Nový závod
	C " " " Vysoké pece
	D " " " Kumbčický
	E " " " Zábřeh
	T Topná ústředna
	I Dálkové topení teplotou vodou.



Lodní stevny



Mzdová účtárna vybavena moderními „PC“

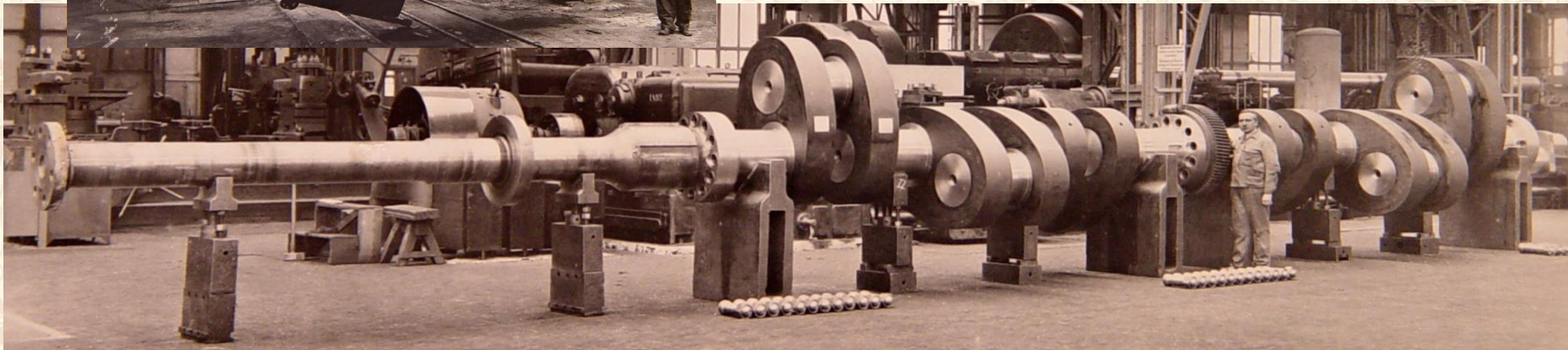
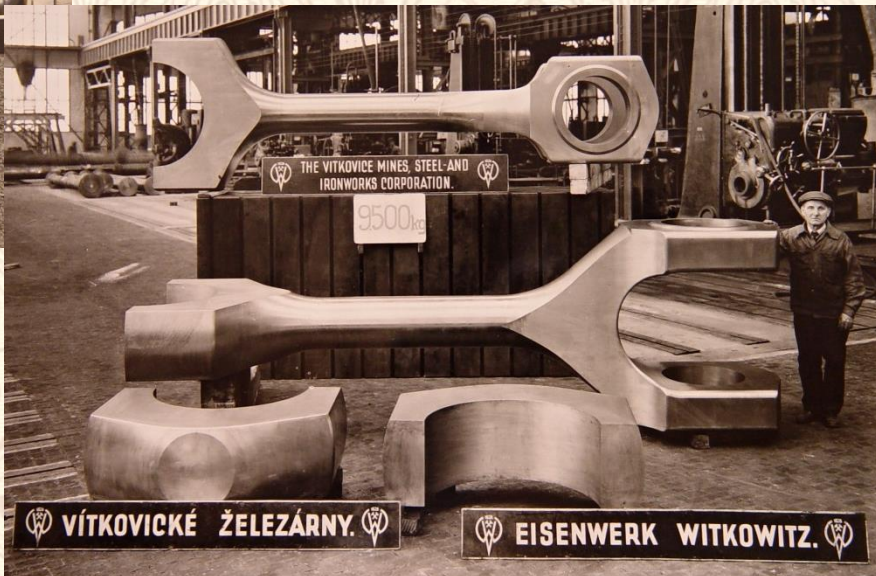
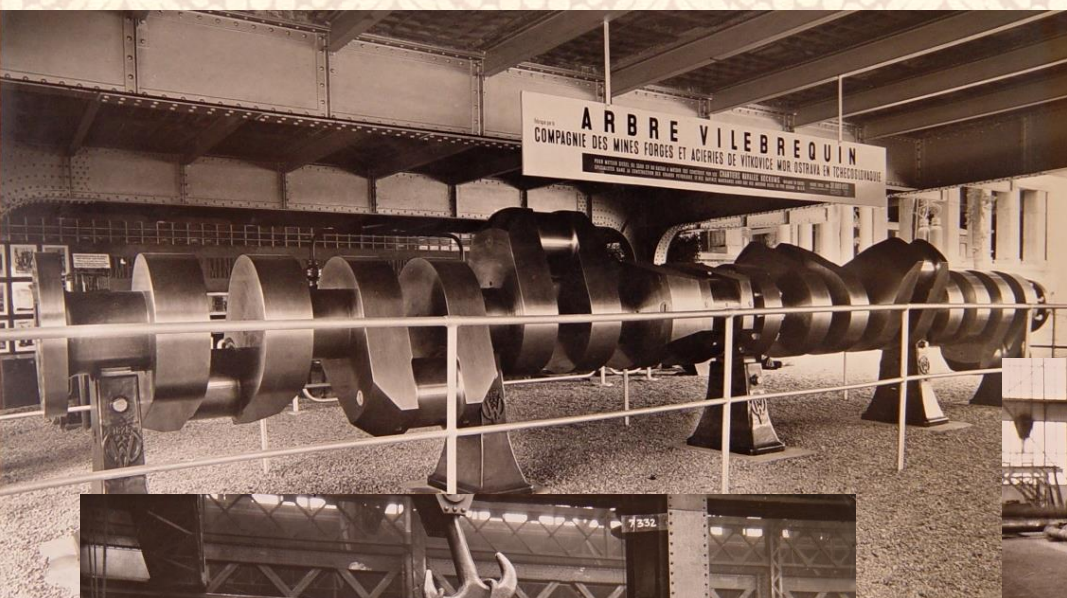


Značky VHHT používané na výrobky.



V roce 1932 byl VŽ postaven plynojem (první u nás) pro Pražskou obecní plynárnu v Praze Libni nad Palmovkou. Strojní zařízení dodalo ČKD. Důvodem bylo nedostatečné zásobování z michelské plynárny rozvíjejícího se průmyslu v okolních čtvrtích. Stavbu provedl stavební inženýr Tomáš Keclík. V květnové revoluci byl skoro prázdný plynojem několikrát prostřelen. V roce 1949 byl opraven a předán VZLÚ. Jedná se o dobovou technickou novinku v evropském i světovém měřítku. Plynojem má tvar koule o průměru 20 m a hmotnosti 270 tun. Koule je uložena na osmi zabetonovaných kovových nohách. Tloušťka stěny je 14 mm a zvenčí je nastříkán hliníkem pro odrazení slunečních paprsků. Objem je 4 188 m³, užitečný pak 12 564 m³ při přetlaku 0,3 Mpa.

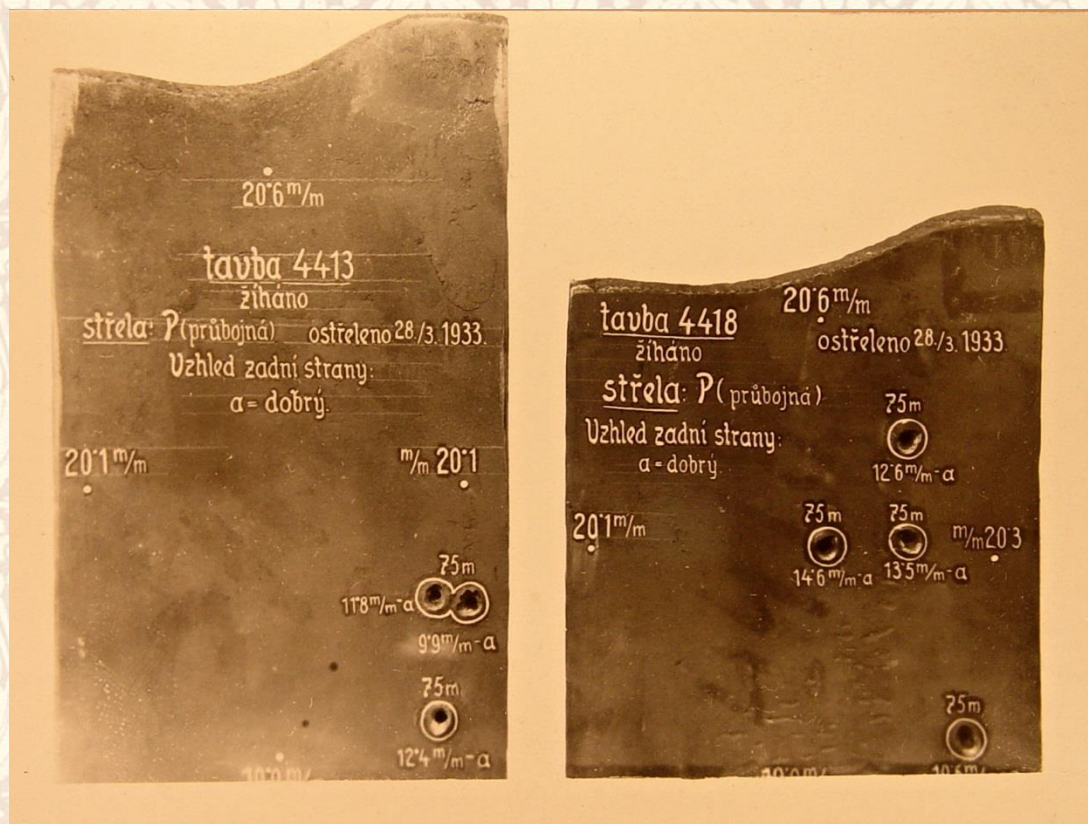
https://cs.wikipedia.org/wiki/Libeň:C5%88sk%3BD_plynojem
<http://www.praha8.cz/Libensky-plynojem.html>





V roce 1934 byly v železárnách tyto výrobní a provozovací oddělení:

Ocelárna, Slévárna ocelí, Kovárna, Pancéřovna, Lisovna III (plechy), úpravny, Lisovna IV (střely), Slévárna a Lisovna lehkých kovů, Správkárna a další pomocná oddělení





Ve VHHT se vyráběly také puškové hlavně pro armádu, pro 7,92mm pušky vz. 98/22 a vz. 24. Pro zkoušení vyrobených hlavně byla zřízena další, malá, střílnice.

V roce 1937 bylo možné vyrábět v třísměnném provozu tyto výrobky:

- puškové hlavně max. 10 000 ks
- dělové hlavně v rážích 5 až 15 cm 120 ks
- kované duše a pláště děl. hlavní v rážích 19 až 42 cm 12 ks
- lafety polních děl 100 párů
- lisované plechy pro kolesny, muniční káry, atd. 200 spr.
- duť osy pro kolesny, muniční káry, atd. 700 ks
- hrubované pláště a víka torpéd 50 spr.
- ochranné štíty pro OA, tanky, atd. v běžném provozu 30 t, max. 40 t
- zkušební a pancéřové desky 50 t, max. 100 t
- surové výlisky 7,5 nebo cm granátů 4 800 ks, max. 34 000 ks
- surové výlisky 10cm granáty 11 800 ks, max. 30 000 ks
- surové výlisky 3 100 ks, max. 14 500/14 000 ks
- surové výlisky 30,5 nebo 42cm granáty 400 – 800 ks

V rámci mozaikové výroby spolupracovali

VŽ s dalšími závody, např.:

a.s. dříve Škodovy závody v Plzni

Štátne železiarne Podbrezová

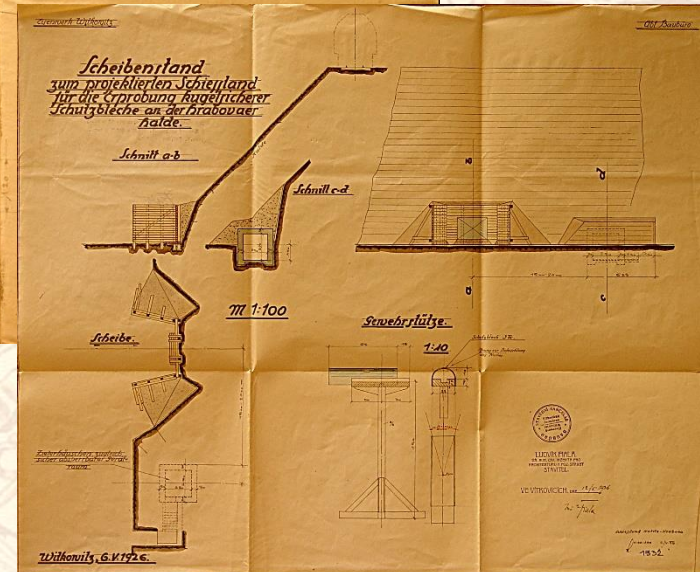
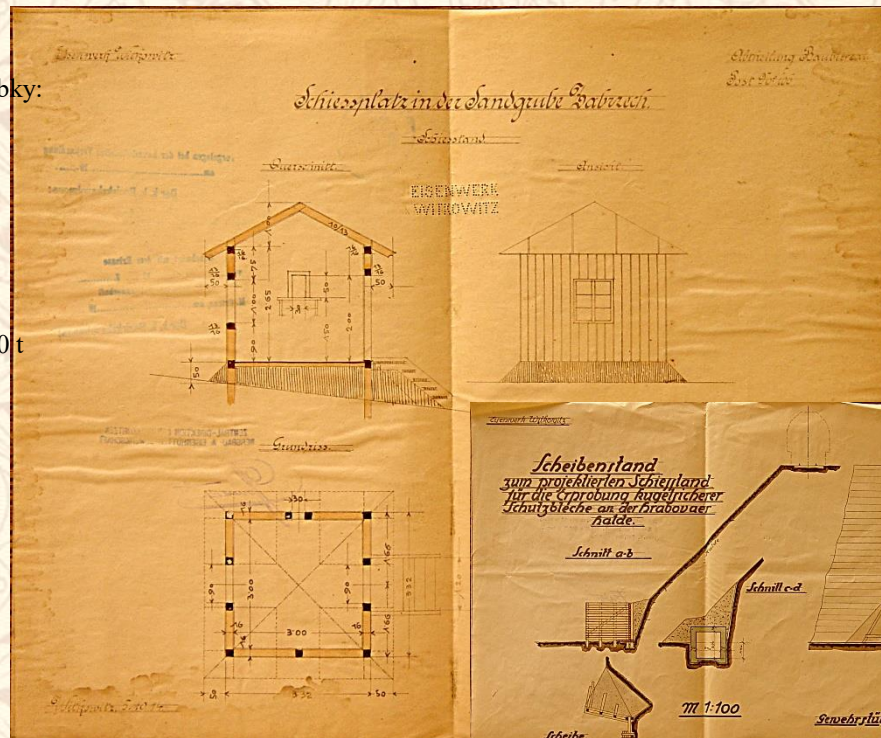
První brněnská

Královopolské strojírny Brno

VMT-1 Polička

Wichterle a Kovařík (WIKOV) Prostějov

Zbrojovka Brno

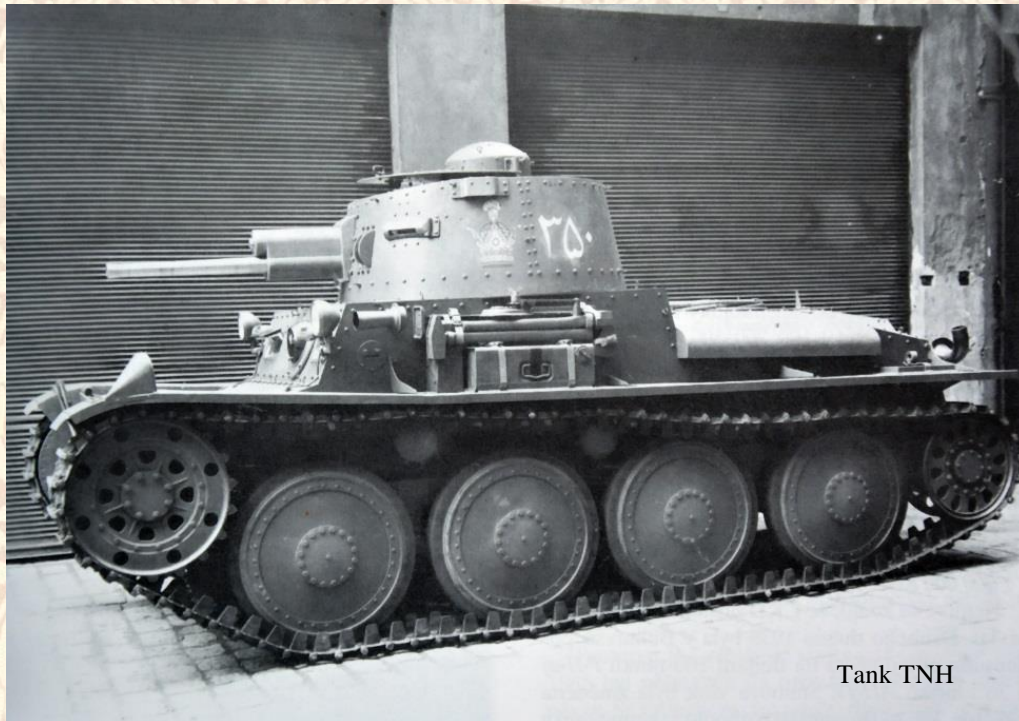


Prezident republiky dr. Edvard Beneš ve VŽ 23. srpna 1937
v doprovodu čs. generality a náčelníka Francouzské
vojenské mise v ČSR gen. Louis-Eugéne Fauchera.



- 1 – Dr. Leo Spitzer
- 2 – řed. Dr. Moc
- 3 – řed. O. Steiner
- 4 – řed. Ing. Lucek
- 5 – Dr. Urbánek
- 6 – řed. Dr. Kačírek
- 7 – řed. Dr. Herain
- 8 – div. gen. K. Husárek
- 9 – arm. gen. L.-E. Faucheur
- 10 – baron Rotschild
- 11 – arm. gen. J. Srový
- 12 – Guttman



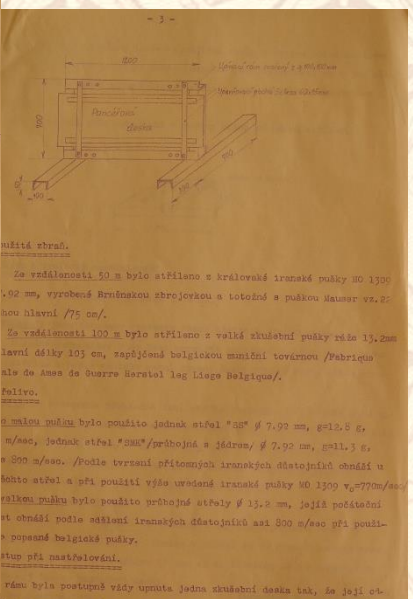


Tank TNH

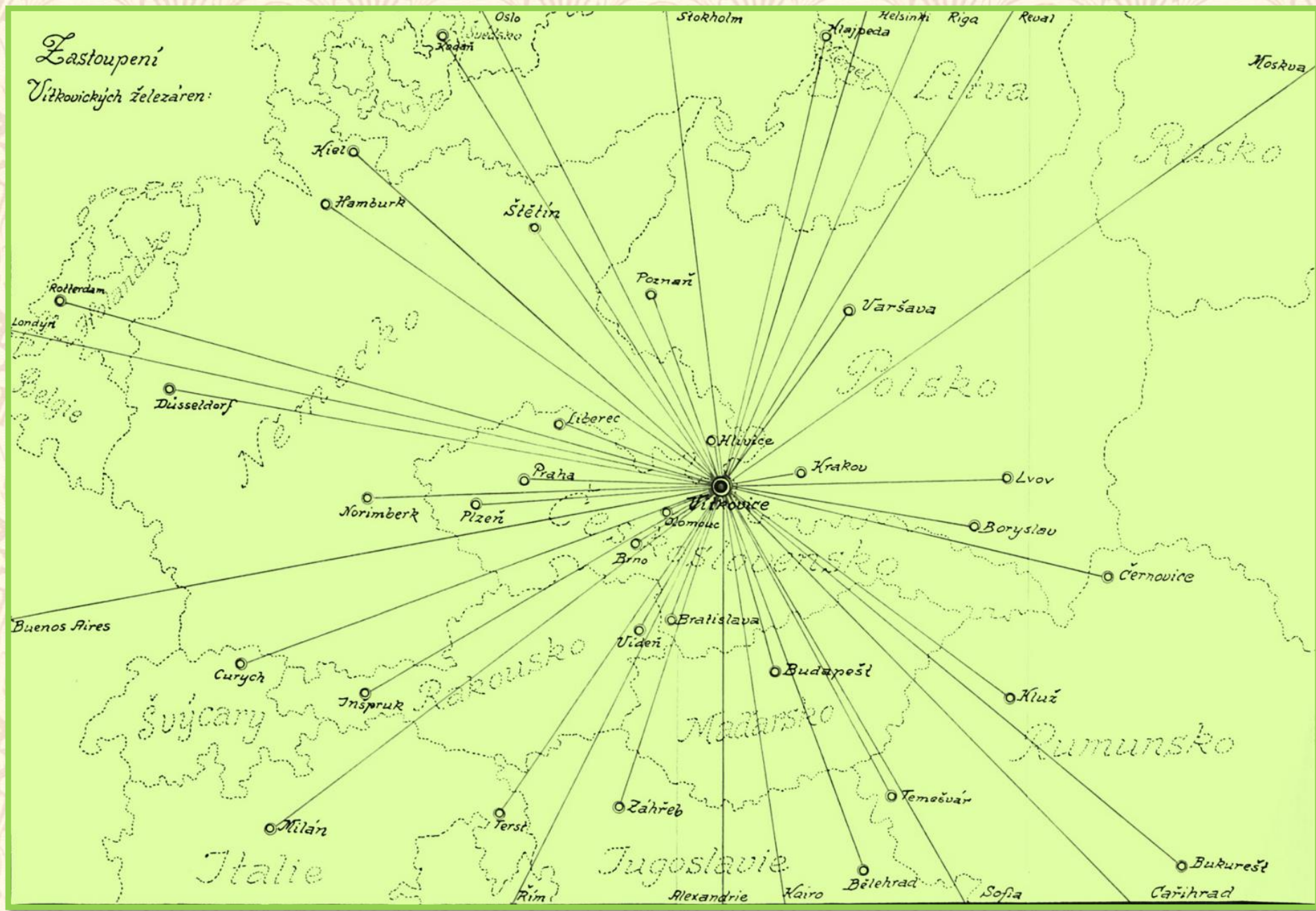
Nastřelování pancířů pro ČKD Praha pro použití na tančíky AH-IV a tanky TNH pro Írán 5. a 6. 8. 1935 ve Slaném

DŮVĚRNĚ! PRŮTĚ PRO VÝROBU POŠLEH
 Správa o vyladenou nastřelování
 Úml. homogenních pancířových plátů
 7,5, 8, 10, 12 a 15 mm tloušťky pro objekty "Azer" a "Tos" Írán v Č.K.D.
 ve Slaném ve dnech 5. a 6. srpna 1935.
 Podle datního označení. Ústředí, přebornost tankového odd. Č.K.D.
 je již v této firmě před objevením obšlechťoval tanků majon tanků a ob-
 kleté desky tanků velkých tanků. Pro sta druhé tanků je předepsáno určitá
 množství váh.
 Pro velká tanky varovala Č.K.D. odolnosti proti obšlechťování střel:
 7,5" - 7,92 mm na každou vzdálenost, pro velká tanky odolnosti proti pře-
 štěpování střelami 7,5" - 7,92 mm také na každou vzdálenost.
 Pro sta tyto tanky jsou započítány pouze v tloušťkách 5, 6, 8,
 10, a 15 mm.
 Za dáleho efektu nejvyššího jízdního posouzení a dále zjištění veli-
 kosti odolnosti vyzkoušení posouzení a rozkrytí kolů ke směru střelění konají se
 na střelnicích Č.K.D. ve Slaném pomocí nastřelovacího strojku se zkušebními
 střelami Vitkovickými belgickými, Polskou 7,5" - 7,92 mm, anglickými
 firmou Vickers /s konstruovanou tanku této firmy/ a švédskou Fiskalou
 Kruppových švédské Švedy.
 Za dne 5. a 6. srpna bylo vyrobeno pomocí nastřelování čtrnácti vzor-
 kových homogenních pancířových plátů Vitkovickými belgickými o množství
 tloušťkami 5, 6, 8, 10, 12, 15, 15 mm na přítomnosti:

131
 tří Íránských dělostřelců,
 přednosty dílen Č.K.D. ve Slaném p. ing. Procházka,
 přednosty tankového odd. Č.K.D. p. ing. Šurina,
 konstruktérů zkušebního odd. Č.K.D. p. ing. Šatčíka
 a zástupce Vitkovických železáren inap. ing. Kounoveckého.
 Na přání p. ředitele Dušky, tlumočnák p. ing. Šurina nebyly pokusné
 nastřelovací desky cementované a nebyly ani o nich před Íránskými dělostřelci
 vůbec hovořeno. Tyto cementované desky prý budou pokusně nastřelovány jen
 v tom případě, kdyby firma Švedy zasílala ke zkoušce také cementované pan-
 ceře.
 V místě a způsob upravení zkušební desky v krytu.
 Kryt má tvar lesklý, vybudován v úpatí vstupu a vypařeni po stranách.
 nahore a vzadu silnými dřevěnými trámy a opatřený překovnou podlahou. Aby
 prostor uvnitř nebyl tmavý, byl na stranách a vzadu lesklý upravení bílý
 papír.
 Desky byly ubíhávány na železném rámu, svařované s úhelníky 100x100 mm
 a přivařené na dvou l = dlouhých U-bolozích 100 x 50 mm.
 Za tento rám byly zkušební desky upraveny pomocí čtyř plochých 30-
 130 x 50 x 15 mm a širokých 7/8" tak, že každá zkušební deska byla těsně přitla-
 čena k rámu.



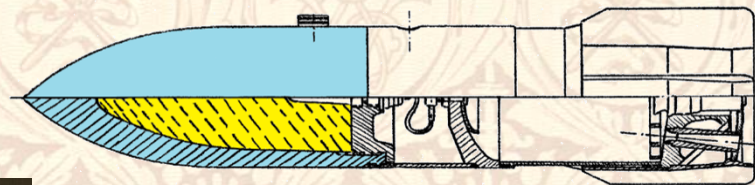
Tančík AH-IV



Zastoupení Vltkovických železárén v Evropě v letech první republiky

Vzápětí po okupaci bylo VHHT včleněno do Říšských závodů H. Göringa (*Reichswerke AG für Erzbergbau und Eisenhütten „Hermann Göring“*) a podílelo se výrobě pro potřeby německých ozbrojených sil. V závěru války se VŽ s plzeňskou Škodovkou pravděpodobně podílely na výrobě V3. K označení výrobků se používal kód „bzs“.

Železárny ve stínu hákového kříže



Raketenpanzerbombe PC 1000 RS „Paul“

Obr. z předpisu L.Dv.4200 „Die deutsche Abwurfmunition“

SD50L – tělo bezešvá ocelová trubka

SD250 „Irma“

SC250J/A „Irma“

SC250L

SE500

SD500B

SC500J „Lisa“

SD1000 „Esau“ ?

PC1000 „Esau“

PC1000RS „Paul“

SD1400

SC1400 „Fritz“

SC1400 „Fritz X“

PC1700

PC1800RS

PC1800 „Pirat“

„Diana“

„Ida“ ? Vyráběla se ve VHHT?

„Peter“

„Pandora“

HS293

8,8cm Sprgr.

8,8cm Pzgr. 39

10,5cm Pzgr.

15cm Sprgr.



Hs-293A

Měsíc	Počet (ks)
Leden	24 260
Únor	27 720
Březen	20 810
Duben	14 595
Květen	9 300
Červen	8 800
Červenec	8 800
Srpen	10 800
Září	11 820
Říjen	11 300
Listopad	7 800
Prosinec	7 300
Celkem v r. 1941	163 305

V roce 1941 bylo vyrobeno celkem 163 305 kusů leteckých pum SD50L

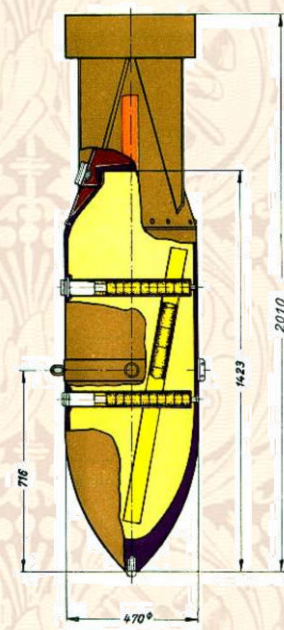
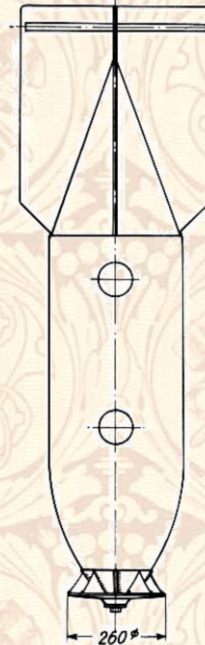
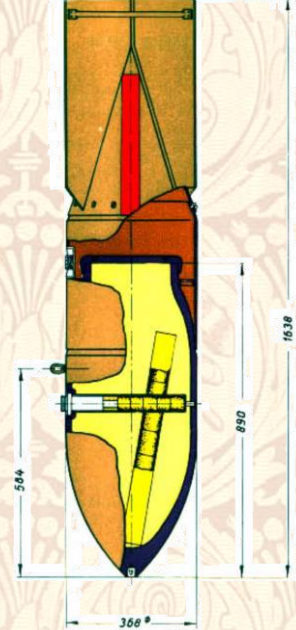
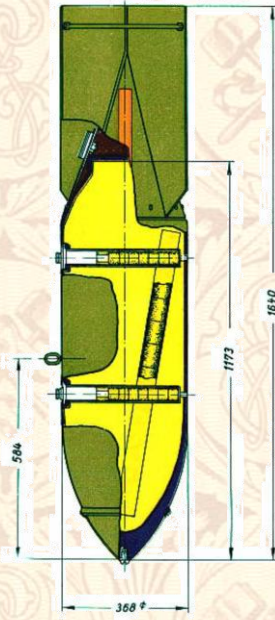
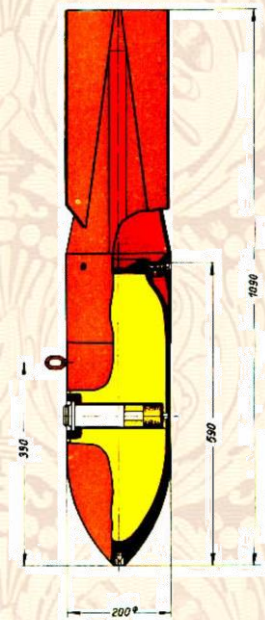
SD 50

SC 250

SD 250

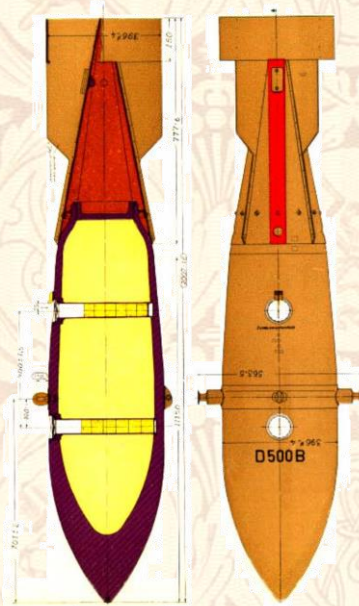
Prallscheibe für SC 250 J/A

SC 500

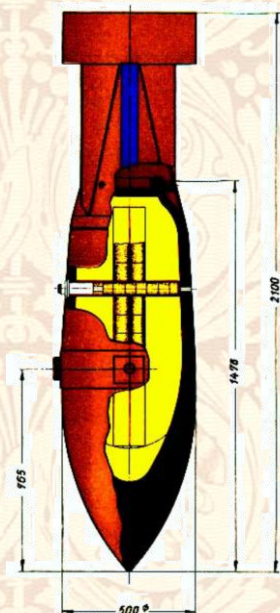


SD 500 B

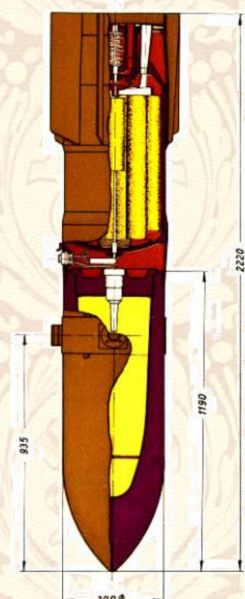
Letecké pumy, jejichž části se vyráběly ve Vítkovických železárnách (obrázky nejsou v měřítku)



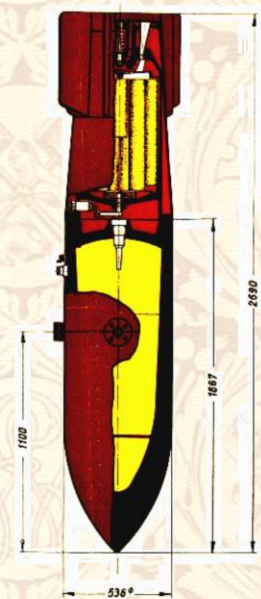
PC 1000



PC 1000 RS

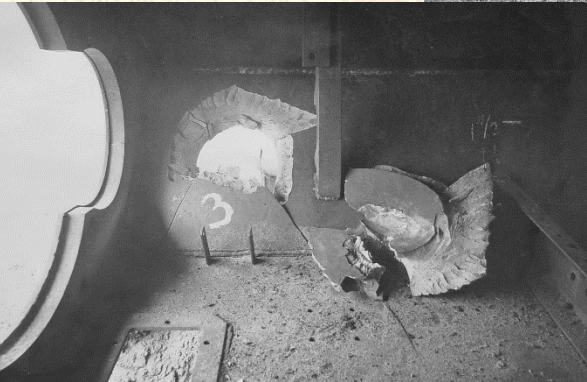
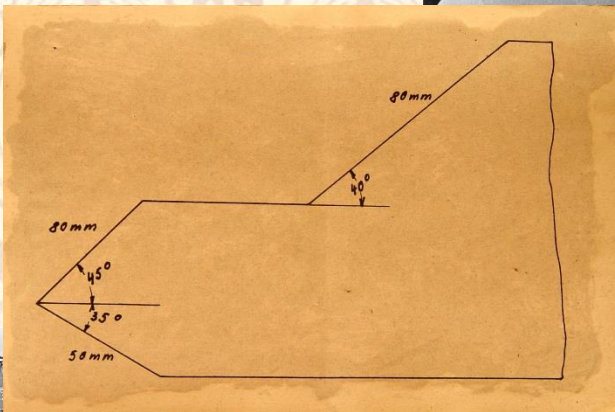


PC 1800 RS

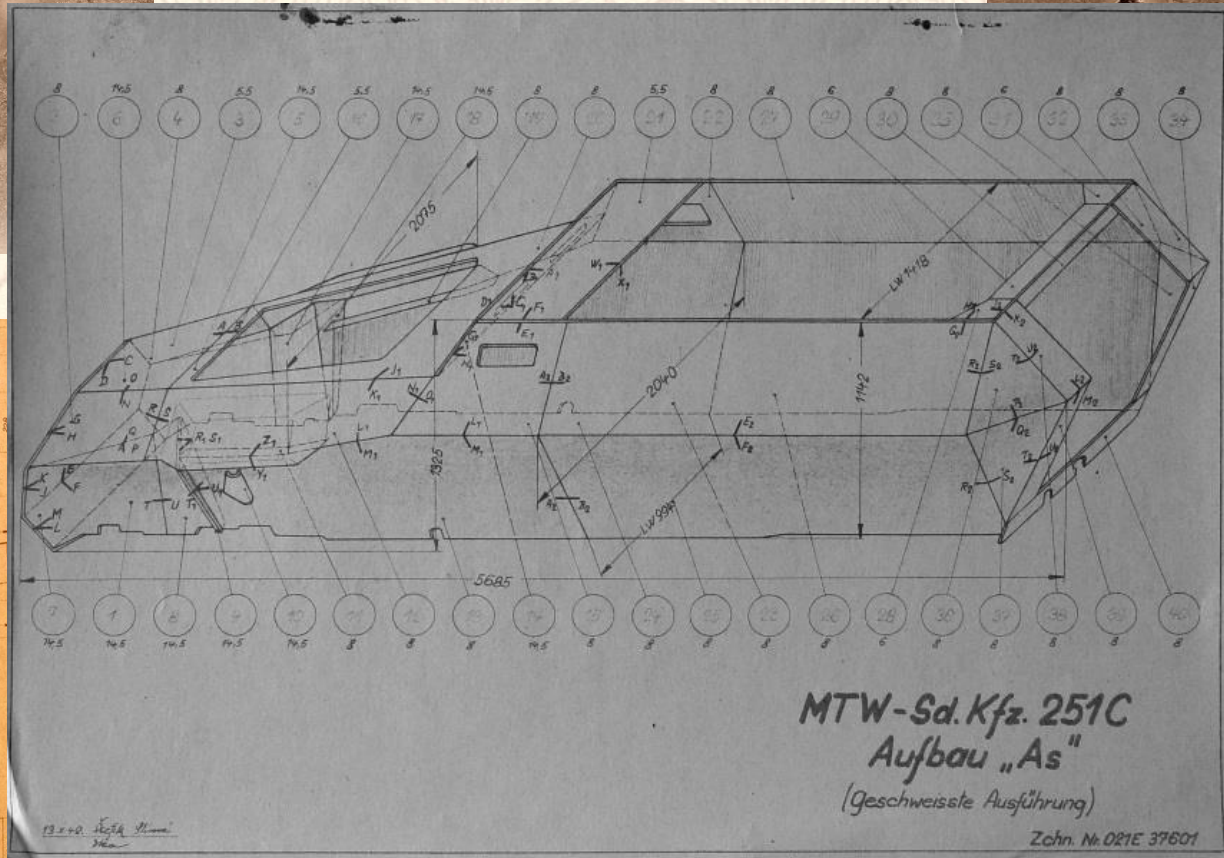
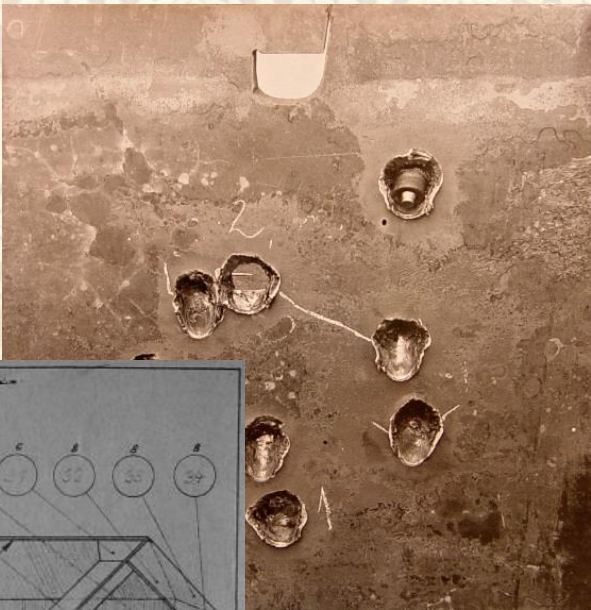
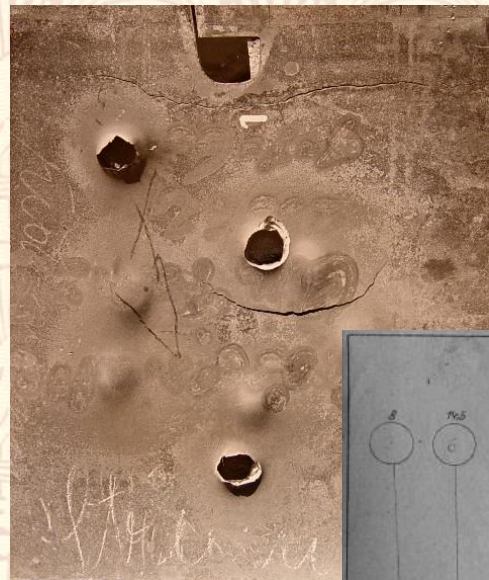




Rovněž VHHT vyráběly pancíře pro německou brannou moc a tyto pancíře rovněž byly podrobovány střeleckým zkouškám.



Železárny dodávaly pancéřování pro několik typů tanků a obrněných transportérů. Nejvíce pro výrobu vozidel Sd.Kfz.251C.



hom. P.	Bleche
81	D 37601-25 145 1,56 m Spezialbild d. Nom. 83
82	D 37601-26 8 777 m
83	D 37601-27 8 177 m Spiegelbild d. Nom. 82
84	D 37601-28 5,5 1126
93	B 37601-33 5,5 1768 6726 7425 892

Platte
Platte
Ausschnitt
bearbeiten
regulieren
fertigstellen

Winkel	Bl. 13
Wie Norm 69	Winkel Auf Maß legen bügeln auf Maß brennen bearbeiten regulieren richten
Wie Norm 62	Winkel
Wie Norm 10 207 264	Winkel (Wahlweise 3-teilig) Auf Maß legen bügeln auf Maß brennen bearbeiten regulieren richten
Wie Norm 113	Winkel Auf Maß legen bügeln auf Maß brennen bearbeiten regulieren richten
E 37601-38 103 51 0,21 m	Winkel Auf Maß legen bearbeiten auf Maß brennen regulieren richten

V průběhu války se konala velká slavnost s alegorickými vozy za účasti protektorátního ministra školství A LIDOVÉ OSVĚTY Emanuela Moravce. Fotky jsou pravděpodobně z roku 1943, z oslav 125. výročí založení železáren.



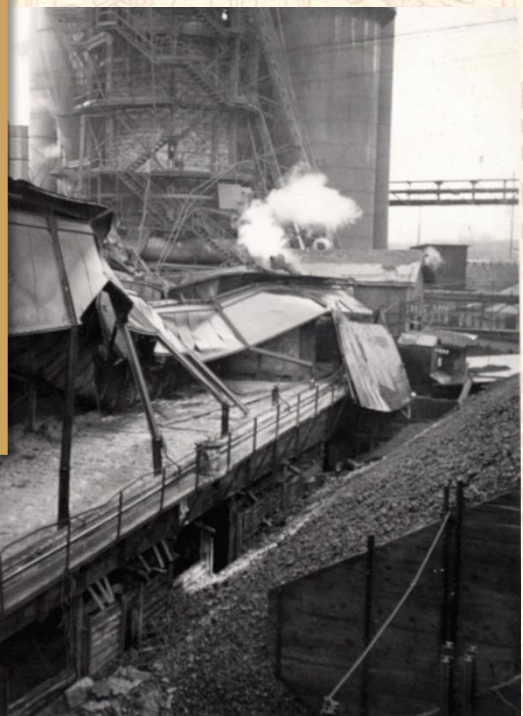
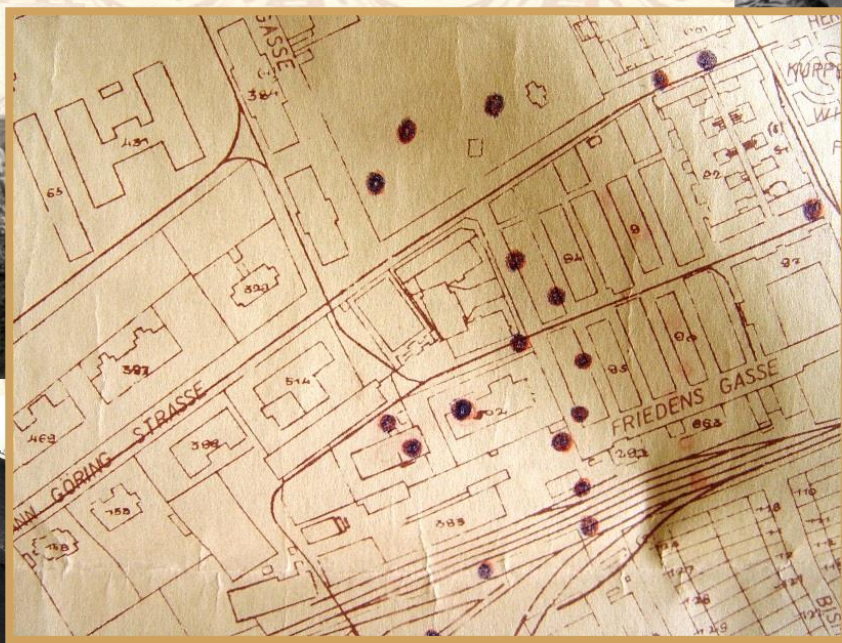


Spojenecký nálet na Ostravu 29. 8. 1944

400 bombardérů 15th Air Force USAAF
sestřeleno 9 bombardérů B-17G S/N
z 90. členů posádek zahynulo 41 letců
zničeno 123 budov, 1500 poškozeno
průmysl utrpěl minimální škody
v Ostravě zahynulo 400 civilistů
a v okolí dalších 140

Následovalo dalších 30 náletů jak amerických tak
sovětských, ale nebyly už tak zničující. Hlavní cíl
– průmyslové podniky – utrpěly minimální škody.





Po bombardování byly do mapy zaneseny dopady pum. Naštěstí archiv VHHT byl už v roce 1943 uložen do šachty 400 m hluboko, a tak na rozdíl od archivu ŠZ se dochovaly i ty nejstarší listiny.

Bomba v plynojemu

Únor před dvaceti pěti léty. Fronta se blíží k Ostravě. Neohlášené návštěvy ze vzduchu se množí. Tak je tomu i onoho večera. U vysokých pecí ve Vítkovicích železárnických měli co dělat, aby doběhli do krytu. Hřmí le-tadla... ozýná se několik detonací...

»Vracím se po náletu.« vzpomíná soudruh Purkar, »a vidím, že máme náhlý úbytek plynu. Jak by ne. v klobouku plynojemu zela díra takových 30 až 40 centimetrů veliká, kulatá. Bomba proletěla dovnitř a nevybuchla.«

Tehdy plynojem utěsnili a ponechali bombu osudu. A léta běžela... Koncem loňského roku se dostal stařeček plynojem do havarijního stavu. Bez rekonstrukce ani ránu! Ale pozor! Je tam bomba — události z konce války znovu přicházejí na svět.

Tentokrát nebudou stačit jen montéři a opraváři. »Hoši, máme tu pro vás prácičku.« volají z VZKG na krajskou správu Veřejné bezpečnosti. Ta »prácička« je jako dělaná pro pyrotechniky kapitána Oldřicha Pospíšila a kapitána Františka Poledňáka. Trhavinými jim zneškodněné se dají počítat na desítky tun.

Napřed je však třeba se k bombě dostat. Na dně plynojemu o obsahu 50 tisíc m³ plynu je asi metr a půl bahna. Ve čtvrtě 12. února to začalo. Fekální vozy čerpají bahno. »Jenom opatrně, chlapi, opatrně.« nabádají čtu dělníků ostřílení pyrotechnici.

Jede se na tři směny; jsou dva, musejí nastavit šichty...

Lidé se pachtí v bahně a pachu. Pomalu, ale soustavně bahna ubývá. Pondělí 16. února. Konečně! »Tady něco je!« To je chvíle pro pyrotech-

nika. »Všichni pryč!« dává rázný povel kapitán Poledňák, na kterého zrovna připadla směna. Ano, je to ona! Nevybuchlá bomba. Dvacet pět let si tu zahálela. Teď na ni došlo.

Pracoviště osířelo. Pyrotechnik zůstává sám. Obyčejná práce, tak jako když někdo peče housky nebo vypisuje účty... Je tu ovšem »trochu více« rizika... Kdo dokáže vniknout do ocelového pláště smrtícího tělesa? Kdo ví, co se v bombě za ta léta dělo? Nad tím vším je velký otazník...

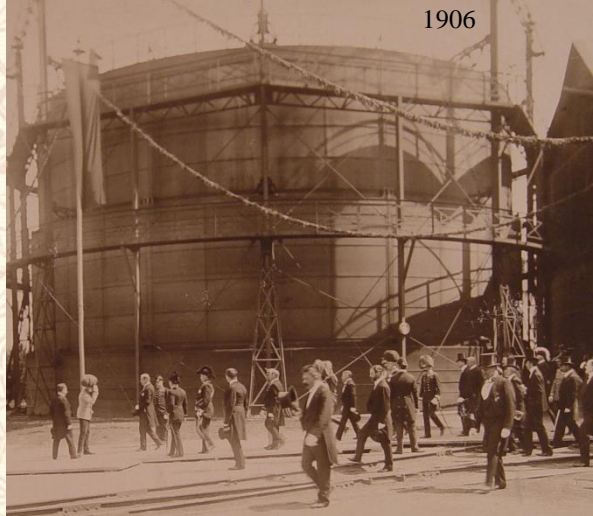
Kapitán Poledňák prohlíží tělo bomby, znečištěné dlouholetým pobytem v bahně. Třeba správně určit typ bomby... a hlavně najít zapalovač! Tady je — ve spodní části bomby. Pyrotechnik pomalu, citlivou rukou otáčí křehkou součástkou. Jde to ztěžka a pomalu.

Z bezpečných a patřičně vzdálených úkrytů přihlížejí montéři, opraváři, dělníci... Chvilu napětí, nejistoty. Čas tak pomalu plyne. Konečně se objevuje pyrotechnik, úsměv na tváři. Povedlo se! »Zase jedna — skočte pro nosítka.« poznamenává klidně kapitán. Poctí dobře vykonané práce dávat zapomenout na prožitě nebezpečí. Teď už se »válečné návštěvny« nemusí nikdo bát, skončí odstřelena v lomu.

Rekonstrukce plynojemu může nerušeně pokračovat...

V. SKOPEK, D. BLAŽEK

1906



Ted už se ji nebojíme... zneškodněný zapalovač leží na dně těla 120 kg těžké nevybuchlé letecké bomby... Foto L. BENEŠ



Barevné foto autor
ČB foto Archiv VHHT



1926

VYSOKÉ PECE VE VÍTKOVICÍCH S PLYNOJEMEM NA 50 000 m³.

Plynojem, do kterého během bombardování 20. 2. 1945 (?) spadla puma, a díky nečistotám usazeným na dně, neexplodovala. Znovu objevena byla až při čištění v roce 1970. Pyrotechnici kpt. O. Pospíšil a kpt. Fr. Poledňák pumu deadjustovali a odvezli ke zničení do lomu. Dnes je z plynojemu kulturní hala Gong.



V červnu 1968 a v dubnu 1970
navštívil Vítkovice
prezident ČSSR
armádní generál Ludvík Svoboda

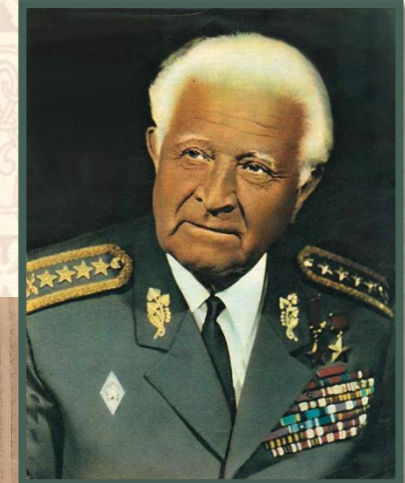
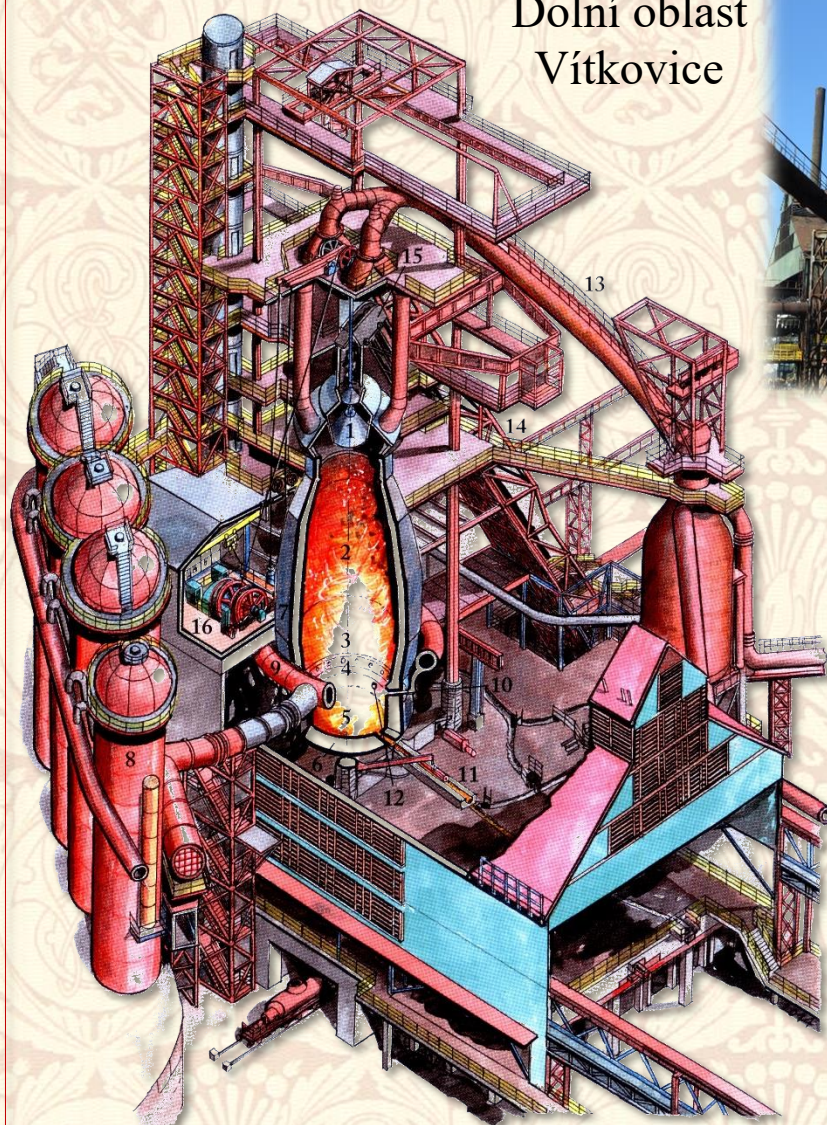


Foto Květy č. 35, 1968



Dolní oblast Vítkovice



Vítkovice, Vítkovické železárny, vysoká pec č. 1, řez (1 sazebná; 2 šachta; 3 rozpor; 4 sedlo; 5 nístě; 6 vyzdívka; 7 plášť; 8 obírací větrná Cowper; 9 okružní větrovod; 10 výfukový; 11 výpust surového železa; 12 výpust strusky; 13 odvádění plynů; 14 šikmý výtah na sazební; 15 zaváděcí vůz; 16 těžní stroj s pohonem elektromotory), autor kresby Jaroslav STANEK a Miloš MATĚJ.



Vysoká pec č. 1 byla postavena v roce 1872 a do roku 1998, kdy se zastavila výroba, byla několikrát modernizována a v současnosti je na ní umístěna kavárna, kterou 24. 5. 2015 pokřtil Usain Bolt.

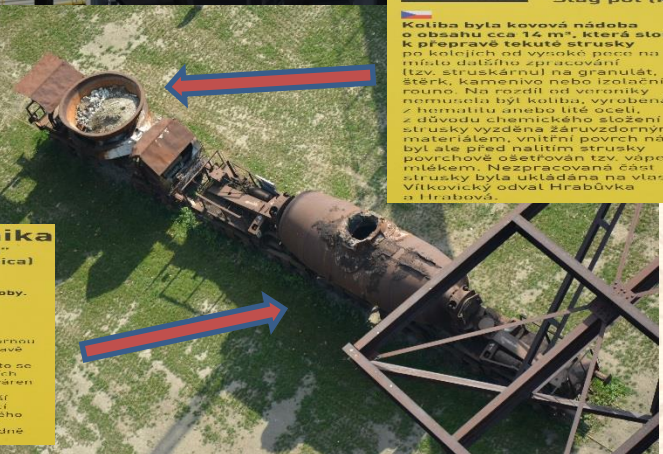


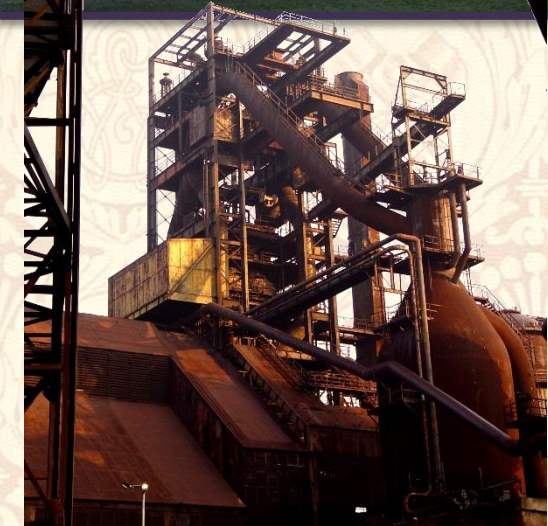
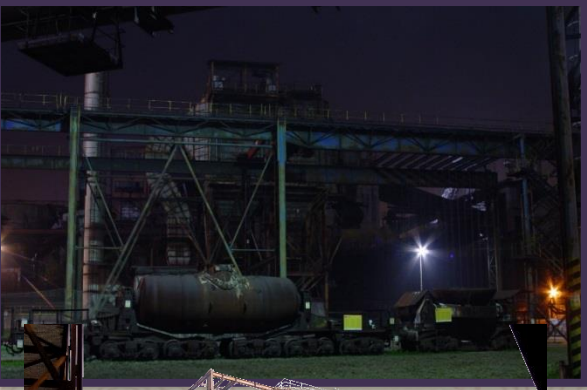
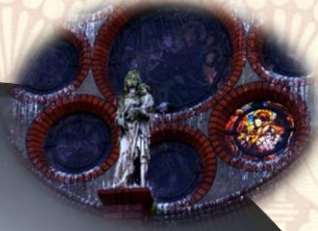
Uvnitř sazební vysoké pece



25 Koliba „Koliba“ Slag pot (koliba)
Koliba byla kovová nádoba o obsahu cca 16 m³, která sloužila k přepravě tekuté strusky po kolečcích od vysoké pece na místo dalšího zpracování (tj.v. struskáru) na granulát, stěrky, kamenivo nebo izolační rouno. Na rozdíl od veroniky nemusela být koliba, vyrobená z homalitu anebo lité oceli, z důvodu chemického složení strusky vyzděna žáruvzdorným materiálem, vnitřní povrch nádoby byl ale před nalitím strusky povrchově ošetřován tzv. vápenným mlékem. Nezpracovaná část strusky byla ukládána na vlastní Vítkovický odval Hrabávka o Hrabávce.

24 Veronika „Veronika“ Car (Veronica)
Vlastní surové železo nebývá konečným produktem hutní výroby. Aby dostalo tvar konečného výrobku, bylo v ocelárně dále zpracováváno na ocel nebo ve slévárně použito pro přípravu k výrobě ocelků. Veronika byla kovová nádoba vyzděna žáruvzdornou vyzdívkou, která sloužila k přepravě 50 – 150 tun tekutého surového železa o teplotě až 1 400 °C. Takto se tekuté železo převozilo při kolečcích od vysoké pece do ocelárny, slévárny nebo na lictroj s míchadlem. Ztrátou teploty potřebné pro další zpracování konkrétně pracující lictroj sloužil k odčování surového železa do vaniček na tzv. hořský o. hmotností 45 kg, určené následně pro potřebu sléváren.





Fotky J. Haas



Výtah na sazebnu vysoké pece č. 1

Dolní oblast Vítkovice
Ruská 2993
729 30 Ostrava – Vítkovice
www.dolnivitkovice.cz

Prameny:

„Gedenkschrift über den allerhöchsten Kaiserbesuch anlässlich des X. Mährischen Landesschiessens. Mährischen Ostrau-Witkowitz 28. Juni 1906“, Buchbinderei J. Kittl, Moravská Ostrava, VHHT-11-1135-193

Literatura:

Abteilung: Gusstahlfabrik

Bakala J. a kol.: „Dějiny Ostravy“, NAKLADATELSTVÍ SFINGA, Ostrava 1993, ISBN 80-85491-39-1

Francev VI., Kliment C. K.: „Československá obrněná vozidla 1918-1948“, vyd. ARES, Praha 2004, ISBN 80-86158-40-3

Janáček F. a kol.: „Největší zbrojovka monarchie. Škodovka v dějinách, dějiny ve Škodovce 1859 – 1918“, Praha 1990

Jindra Zd.: „Když Krupp byl „dělovým králem“...“, Nakladatelství Karolinum, Praha 2009

Karlický VI.: „Československé dělostřelecké zbraně“, Naše vojsko, Edice Mars, Praha 1975

„Zbrojní průmysl v českých zemích za první světové války“, rukopis, nedatováno, SOA Nepomuk, Fond VI. arlický

Knippel E. W.: „Alte Eisenwerke in Schlesien und Mähren“

Kruliš I., Ing. CSc.: „Atlas vysokých pecí Třineckých železáren VŘSR“, Technickoekonomický výzkumný ústav hutního průmyslu, Řada pojednání z dějin čs. hutnictví železa, Praha 1972, Historický seminář FF UK v Praze, sign.: 42 G 23/5

Machotková J.: „Společnost Vítkovice v dokumentech 1828 – 2003“, VÍTKOVICE, a.s., Nakladatelství Tilia 2003

Matěj M., Korbelařová I., Tejzl L.: „Kulturní dědictví Vítkovických železáren“, NPÚ ÚOP Ostrava 2014

Svoboda L., arm. gen.: „Z Buzuluk do Prahy“, Mladá fronta, Praha 1960

Tejzl L. Ing, Jonszta V. Ing.: „Atlas vysokých pecí Vítkovických železáren 1836 – 1974“, Technickoekonomický výzkumný ústav hutního průmyslu, Řada pojednání z dějin čs. hutnictví železa, Praha 1975,

Historický seminář FF UK v Praze, sign.: H-42-G23/9

Županič J.: „Nová šlechta rakouského císařství“, AGENTURA PANKRÁČ, Praha 2006, ISBN 80-86781-08-9, Historický seminář FF UK v Praze, sign.: H-33-G55

„Vítkovické horní a hutní těžiřstvo“, brožura 1926, Archiv VHHT Ostrava

„Die Witkowitz Bergbau- und Eisenhüttengewerkschaft umfasst Das Eisenwerk Witkowitz. Die Eisensteinbergbaue und die Witkowitz Steinkohlengruben“, Archiv VHHT Ostrava

Periodika

„Bomba v plynojemu. Obyčejný den pyrotechniků.“, Rudé právo, 19. 2. 1970, str. 2

„Bericht über die Besichtigung des Panzerplatten-Walzwerkes in Witkowitz vom 3. bis 7. Juli 1894“, MüAGW

„Comparative Bechiessung von 270mm-Panzerplatten verschiedener Provenienzen am Schiessplatze Monte cane zu Pola“, Mitteilungen aus dem Gebiete des Seewesens, samostatná příloha, roč. 22, 1894

„Schiessversuche gegen Panzerplatten im Eisenwerke Witkowitz“, Mitteilungen aus dem Gebiete des Seewesens, č. 2, roč. 25, 1897, str. 140 – 149

„Vergleichend erprobung von Blechen auf Gewehr schussicherheit“, mjr. Palu, MüAGW 1902, č. 41, str. 3 ÷ 6

Předpisy:

G-43 „Artillerieunterricht für die k. u. k. Festungsartillerie“, k. k. Hof- und Staatsdruckerei, Vídeň 1915

G-61-113 „10,4cm M. 15-Granate“, KM. Abt. 19, 1917

L.Dv.4200 „Die deutsche Abwurfmunition“, Berlín 1943

VEB

<http://archiv.ucl.cas.cz/?path=RudePravo>

https://de.wikipedia.org/wiki/Österreichisch-Alpine_Montangesellschaft

<http://jg26.achileus.cz/nemecke-letecke-pumy-1935-1945/>

<http://www.deutschlufwaffe.de/archiv/Dokumente/ABC/b/Bomben/angetriebene%20Bomben/Panzerbomben.html>

<http://www.kriegsmarine.at>

Pozn.

U obrázků, fotografií, nákrešů a plánů, kde není uvedeno jinak, pochází z archivu VHHT.

Na závěr bych chtěl poděkovat lidem, kteří mi byli při přípravě této přednášky nápomocni:

paní Danuši Filipové z Archivu Vítkovice, a.s. Pohraniční 504, 703 00 Ostrava

panu Mgr. Romanu Berthovi z Ostravského muzea, Masarykovo nám. 1, 702 41 Ostrava

a přátelům

Karlu Ludvíkovi, Marcelu Pištěkovi, Chrisi Montfoortovi a Jost-Burkhardu Anderhubovi